

ტორტუიან მანგანუმი

კომპანიის პროფილი

მარტი, 2022

სარჩევი

ჭიათურის მანგანუმი	2
საწარმოს მფლობელი	2
კოოპერატორები და შუამავალი კომპანია	4
სპეციალური მმართველი	5
პირველი ვადა	7
მეორე ვადა	11
გეგმის შესრულების მდგომარეობა	11
ახალი გარემოებები.....	13
ახალი გეგმა	15
ახალი საწარმო	17
ქარხნის გაყიდვის მცდელობა	19
ზეესტაფონის ფერო.....	22
დარღვევებზე საჯარო უწყებების რეაგირება	23
რა ინფორმაციას აწვდის საზოგადოებას კომპანია	28

ჭიათურის მანგანუმი

სპეციალისტების შეფასებით, საქართველოში არსებული მანგანუმის საბადოები გამოირჩევა მაღლის მაღალი ხარისხით, დიდი სამრეწველო მარაგით და მოხერხებული გეოგრაფიული მდებარეობით. საქართველოს ისტორიული ნარკვევების თანახმად, ჭიათურაში მანგანუმის მოპოვება 1879 წელს აკაკი წერეთელის ინიციატივით დაიწყო. თავდაპირველად, წარმოების დაწყებას იგი ადგილობრივი ძალებით ცდილობდა, მაგრამ მალევე იძულებული გახდა უცხოელი მწარმოებლებისათვის მიემართა. XIX საუკუნის 80-იანი წლების დასაწყისიდან გამოჩნდა არაერთი საქმოსანი, რომელიც იჯარით ან შესყიდვის გზით ცდილობდა ხელში ჩაეგდო მადნიანი მიწის ნაკვეთები. საბჭოთა წლებში ჭიათურა მანგანუმით ამარაგებდა მთელი საბჭოთა კავშირისა და აღმოსავლეთ ევროპის ფოლადის მწარმოებელ ქარხნებს. წლების განმავლობაში მანგანუმის ინტენსიური მოპოვების მიუხედავად, დღესაც, სხვადასხვა ექსპერტული შეფასებით, ჭიათურაში მანგანუმის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი მარაგია ევროპაში.

1990 წლამდე 203 მლნ. ტონა ნედლი მადანის მოპოვება მოხდა. 1990 წლიდან მანგანუმის მოპოვება მკვეთრად შემცირდა. 1993 წელს საწარმოო გაერთიანება „ჭიათურმანგანუმი“ ბაზაზე, შეიქმნა სააქციო საზოგადოება „ჭიათურმანგანუმი“, რომლის პრივატიზებას სახელწიფო სხვადასხვა გზებით ათ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში ცდილობდა.

„ჭიათურმანგანუმი“ პრივატიზებისა და რეაბილიტაციის არაერთი წარუმატებელი მცდელობის შემდეგ, 2005 წელს საწარმოს გაკოტრების საქმის წარმოება დაიწყო. 2006 წლის 11 ნოემბერს კი, საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში მნიშვნელოვანი დარღვევებით ჩატარებული აუქციონის¹ შედეგად, ჭიათურის მანგანუმის საბადოზე სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების უფლებასთან ერთად სს „ჭიათურმანგანუმი“ აქტივებიც გაიყიდა. აუქციონში გაიმარჯვა ვაჭრობის ერთადერთმა მონაწილემ - „ჯორჯიან მანგანუმი ჰოლდინგ ლიმიტედმა“, რომელიც მანამდე ვარციხის ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის და ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნის მფლობელი გახდა.

საწარმოს მფლობელი

გარიგების გაფორმებისას, „ჯორჯიან მანგანუმი ჰოლდინგ ლიმიტედი“ საკმაოდ ცნობილი ბრიტანული კომპანიის [სტემკორის](#) შვილობილი კომპანია იყო. 2006 წლის ბოლოსთვის სტემკორმა ჰოლდინგის 75% უკრაინულ „პრივატ ჯგუფს“ მიყიდა. ეს ჯგუფი საქართველოში „ტაო-პრივატ ბანკის“ მფლობელი იყო 2007-2014 წლებში. უკრაინული პრესის თანახმად, ჯგუფი „პრივატი“ ერთ-ერთი ყველაზე დახურული და არაგამჭვირვალე კომპანიაა, მისი დამფუძნებლები [იგორ კოლომოისკი](#) და [გენადი ბოგოლუბოვი](#) უკრაინის უმდიდრეს ადამიანთა ხუთეულში შედიან.

2013 წელს „პრივატ“ ჯგუფმა „ჯორჯიან მანგანუმი“ (ყოფილი ჭიათურმანგანუმი და ზესტაფონის ფერო) და „ჯორჯიან მანგანუმის“ საკუთრებაში არსებული ვარციხეპესების კასკადი თავის ამერიკულ ჰოლდინგზე Georgia American Alloys²-ზე გადააფორმა; თუმცა, ქართულ საზოგადოებას ეს ფაქტი გაცნეს, როგორც საწარმოებში ახალი „მენეჯმენტის მოსვლა“. შესაბამისად, „ახალმა მენეჯმენტმა“ ყველაფერი ცუდი

¹ აუქციონის კანონდარღვევით ჩატარების შესახებ მეტი ინფორმაციისათვის იხილეთ: [“სახელმწიფო ქონების პრივატიზების აგრესიული პოლიტიკა ანუ “პრივატიზება ქართულად“-2”](#), მწვანე ალტერნატივა, 2010

² [The dangers of doing business abroad](#), BY KEN STIER Special to the Miami Herald, September 13, 2017; [Who controls oligarch Ihor Kolomoisky's offshore assets?](#) Kyiv Post, May 16, 2019

„ძველ მენეჯმენტს“ გადააბრალა და პრობლემების მოგვარების პირობა დადო. სხვადასხვა მედიასაშუალებებში გამოქვეყნებული სტატიების თანახმად, 2016 წლის ბოლოსთვის უნდა ამოქმედებულიყო ახალი სამთო-გამამდიდრებელი კომბინატი; თუმცა, მოვლენები სხვაგვარად განვითარდა. 2017 წლის მაისიდან ჯორჯიან მანგანუმის ქონებას საწარმოს ერთპიროვნულად და დამოუკიდებლად მართვის უფლებით სასამართლოს მიერ დანიშნული სპეციალური მმართველი განაგებს.

აშშ-ში რეგისტრირებული Georgia American Alloys Inc. საქართველოში ქონებას ლუქსემბურგის დიდი საპერცოგოში (ოფშორში) რეგისტრირებული იმავე სახელწოდების კომპანიის Georgian American Alloys Sarl-ის მეშვეობით ფლობს. რადიო თავისუფლების მიერ მოპოვებული ინფორმაციით³, 2021 წლის თებერვლის მდგომარეობით, კომპანიის საკონტროლო პაკეტს კვლავ უკრაინელი მილიარდერი იგორ კალომოისკი ფლობდა, ხოლო კომპანიის, დაახლოებით, 4% კი ქართულ ჯგუფს ეკუთვნოდა, რომელთა შორისაც „ქართულ ოცნებასთან“ დაახლოებული ბიზნესმენი, **გიორგი კაპანაძე**, იგივე **რიჟა**, სახელდებოდა. საქართველოს სამეწარმეო რეესტრის თანხმად, ჯორჯიან ამერიქენ ელიოიზ არის შპს ჯორჯიან მანგანუმის (230085797), შპს ვარციხე 2005-ის (221297870) და შპს ჯი-ეი-ეი მენეჯმენტის (404414861) მფლობელი.

საინტერესოა, რომ 2019 წლის აპრილში Human Rights Watch-სთვის მიწერილ წერილში Georgian American Alloys-ის პრეზიდენტი, მორდესაი კორფი წერდა, რომ „2019 წლის აპრილში კორპორაციის ძირეული რესტრუქტურისა და დასრულდა და ის „აღარ იყო ჯორჯიან მანგანუმის“ მფლობელი“⁴. საქართველოს სამეწარმეო რეესტრის ჩანაწერებში ცვლილება მხოლოდ 2021 წლის ნოემბერში განხორციელდა. ცვლილება შეეხო სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობას, კერძოდ: მორდესაი კორფი /აშშ/, ურეელ ლაბერი /აშშ/ და ბარი ნასი /აშშ/ ჩაანაცვლეს: ალექსანდრე მელაძემ, გიორგი კაპანაძემ და მარიამ ლაშხმა. ცვლილების სარეგისტრაციოდ წარდგენილი დოკუმენტების თანახმად, Georgian American Alloys Sarl-ის 52 691 რიგითი საწესდებო წილიდან 5269 ფლობს მავრიკში რეგისტრირებული Alverna Limited (C116485); ხოლო, დანარჩენ 47422 რიგით საწესდებო წილს ფლობს კვიპროსში რეგისტრირებული G.M. Georgian Manganese Holding Limited, რომლის A კატეგორიის მმართველი 2018 წლის 1 მაისიდან გიორგი კაპანაძეა და 2020 წლის 22 დეკემბრიდან ალექსანდრე მელაძე.

თავის მხრივ, შპს ჯორჯიან მანგანუმი 20 შპს-ს 100% წილის მფლობელია. საგულისხმოა, რომ ამ კომპანიებს შორის 14 - შპს [სელბაი ლიმიტედი](#), შპს ჯმ 29, შპს ჯმ-კოროხნალი-დევიძები, შპს გამამდიდრებელი კომპლექსი, შპს ჯმ-ტექნიკასერვისი, შპს ჯითიეს - ჯორჯია ტერმინალ სერვისის⁵, შპს ჯმ-კონსტრაქშენი, შპს ჯმ-ვაკეტყე, შპს ჯმ-ცდგ, შპს ჯმ-შუქრუთი, შპს ჯმ-ითხვისი, შპს ჯმ-პეროფი, შპს ჯმ-ემს (ყოფილი ჯმ-მაინინგ) და შპს ჯმ-ცენტრალური ფაბრიკა - სპეციალური მართვის რეჟიმის მოქმედების პერიოდში დაარსდა.

2020 წლის 9 ივნისს დაარსდა, ასევე, შპს „ჯი ემ ენერჯი“ (405390465). „ჯი ემ ენერჯის“ 49%-იანი წილის მესაკუთრეა - შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“ (წარმოდგენილი სპეციალური მმართველით); ხოლო 51% წილის

³ [„ჯორჯიან მანგანუმი“ ალყაში - ხელისუფლება გარემოსა და ხალხის წინააღმდეგ](#), 13 თებერვალი, 2021, გიორგი მელაძე, რადიო თავისუფლება

⁴ [„არც ერთი წელი სიკვდილის შემთხვევათა გარეშე“](#) საქართველოში წლების განმავლობაში შრომის ბაზრის დერეგულირება საფრთხეს უქმნის მაღაროელებს, 2019 Human Rights Watch, ISBN: 978-1-6231-37939

⁵ კომპანიის დირექტორი გიორგი ქელიძეა, რომელიც ამავდროულად საქნახშირის ახალი მფლობელის - შპს სტილ ინტერნეიშნელ ტრეიდიგ კომპანიის დირექტორი და 100% წილის მფლობელია.

მესაკუთრეა შპს „სტილ ინტერნეიშენელ ტრეიდინგ კომპანი“ (ს/კ 405254692) - შპს „საქნახშირის“ მფლობელი⁶.

2021 წლის 24 თებერვალს კომპანიის სპეციალურმა მმართველმა ერთდროულად ორი სააქციო საზოგადოება დაარეგისტრირა: სს ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხანა (430041689) და სს ფერო (430041670). ორივე საწარმოს დირექტორი იყო ვასილ გველესიანი, რომელიც ამავდროულად შპს „საფეხბურთო კლუბი ზესტაფონის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე იყო. საფეხბურთო კლუბი ზესტაფონის გენერალური დირექტორი და მესაკუთრე არის **კორნელი კოკია**.

ამჟამად ორივე საწარმოს დირექტორი [გოჩა ქურდაძე](#).

კოოპერატორები და შუამავალი კომპანია

გარდა კომპანიის მიერ დაფუძნებული შვილობილი კომპანიებისა, ჯორჯიან მანგანუმის საქმიანობის მნიშვნელოვანი ნაწილი დაკავშირებულია ე.წ. კოოპერატორებთან. 'კოოპერატორები' ჯორჯიან მანგანუმთან შეთანხმებით, ჯორჯიან მანგანისათვის მოიპოვებენ მადანს კომპანიის სალიცენზიო ტერიტორიაზე. თუმცა, ხშირად, ჯორჯიან მანგანუმი ცდილობს განცალკევებულად წარმოაჩინოს კონტრაქტორების მიერ წიაღის მოპოვებისას გარემოსთვის მიყენებული ზიანი, თითქოსდა ეს არ იყოს კომპანიის პასუხისმგებლობის საგანი.

რადიო თავისუფლების მიერ ჩატარებული ჟურნალისტური გამოძიების თანახმად, „წვრილ კოოპერატორებსა და „ჯორჯიან მანგანუმს“ შორის არსებობს შუამავალი რგოლი, რომელიც კოოპერატორების მუშაობას წარმართავს - იბარებს მათგან მადანს, რეცხავს და შემდეგ თავად მიაქვს „მანგანუმში“. ეს შუამავალი რგოლი ერთგვარი მონოპოლისტია, მისი გვერდის ავლით ჭიათურიდან ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნამდე მადანი ვერ მივა. 2017 წლამდე ასეთი 3 შუამავალი კომპანია იყო. 2017 წლის ზაფხულიდან, ნიკოლოზ ჩიქოვანის დანიშნვიდან მალევე, ახალი შუამავალი გაჩნდა - შპს „მანგანუმ ლოჯისტიკი“. სწორედ ეს ფირმაა ახლა მონოპოლისტი“⁷.

„მანგანუმ ლოჯისტიკის“ დირექტორი და 100% წილის მფლობელი ნოდარ მიქაბერიძეა - პარლამენტარ ალექსანდრე დალაქიშვილის⁸ მეგობარი და ქართული ოცნების აქტიური შემწირველი⁹.

„მანგანუმ ლოჯისტიკის“ და მისი შვილობილი კომპანიების [2020 წლის](#) კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშის თანახმად, კომპანიის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს მანგანუმის მადნის კონცენტრატის მოპოვებას, გამდიდრებას და ქვეკონტრაქტორების მეშვეობით ტრანსპორტირებას ქ. ჭიათურიდან ქ.

⁶ შპს საქნახშირის ახალ მფლობელთან ჯორჯიან მანგანუმის და მისი სპეციალური მმართველის კავშირების შესახებ მეტი ინფორმაციისათვის იხილეთ მევა ალტერნატივას მიერ მომზადებული ანგარიში: [„შპს 'საქნახშირი' - კომპანიის პროფილი - 2021“](#)

⁷ „ჯორჯიან მანგანუმი“ ალყაში - ხელისუფლება გარემოსა და ხალხის წინააღმდეგ, 13 თებერვალი, 2021, გიორგი მგელაძე, რადიო თავისუფლება

⁸ საქართველოს მე-10 მოწვევის პარლამენტის წევრი, საარჩევნო ბლოკი: "ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო"; გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტი - კომიტეტის წევრი; 2019-2020წწ. შპს „ჯორჯიან მანგანუმის“ სპეციალური მმართველის მრჩეველი ეკონომიკური უსაფრთხოების საკითხებში. წყარო: [საქართველოს ბიოგრაფიული ლექსიკონი](#)

⁹ 2018 წელს შესწირა მაქსიმალური დასაშვები თანხა 60 ათასი ლარი სალომე ზურაბიშვილს, 2019-2021 წლებში შესწირა 170 ათასი „ქართულ ოცნებას“, წყარო: საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველო

ჯორჯიან მანგანუმი - კომპანიის პროფილი, 2022

ზეესტაფონამდე მისი მთავარი კონტრაქტორის, შპს ჯორჯიან მანგანუმისათვის. ჯგუფი წინასწარ ახდენს იმ უბნების ინსპექტირებას, განფენილობის, სამუშაო სივრცის თუ მოსაზღვრე სტრუქტურების სიახლოვეს ნიადაგის სტრუქტურის შესწავლას, რომელიც დამტკიცებულია ჯორჯიან მანგანუმის მიერ. ჯგუფის ძირითადი საქმიანობაა შპს მანგანუმ ლოჯისტიკის ანალოგიური მიმართულება, კერძოდ: მანგანუმის მადნის კონცენტრატის მოპოვება/დამუშავება- ტრანსპორტირების უზრუნველყოფა მისი მთავარი კონტრაქტორის შპს მანგანუმ ლოჯისტიკისთვის. დამატებით შპს პარტნიორი ახორციელებს ტრანსპორტირებას და ტექნიკით მომსახურებას. 2020 წლის მდგომარეობით ჯგუფი დასაქმებულია საშუალო რაოდენობაა 198, (2019-108). კომპანიის 2020 წლის კონსოლიდირებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 91 646 976 ლარი.

კომპანია შემდეგი საწარმოების მშობელი საწარმოა:

შვილობილი კომპანია	წილი	ს/ნ
შპს პარტნიორი	100% წილის შეძენა - 31/10/2019	406084954
შპს ჭიათურა სერვისი	100% დაფუძნებული - 10/06/2019	416347741
შპს ტრანსპორტი 2015	100% წილის შეძენა - 18/12/2020	415594556
შპს მეტალი	55% წილის შეძენა - 10/02/2020	405370897
შპს სამთოელი	100% დაფუძნებული - 18/03/2020	416351806
შპს ჯრუჭულა 2020	50% დაფუძნებული - 6/6/2020	416352253
შპს "ემენრიჩი"	50% დაფუძნებული - 26.02.2021	415601236
შპს "ბარჯა-2015"	90% წილის შეძენა - 09.01.2021	415593058
შპს „ბლექ სი სოლუმენ“	50% წილის შეძენა - 02.04.2021	405231164
შპს მ.ნ. ფექტორი	90% წილის შეძენა - 09.07.2021	405165627
შპს ემ ენ სილვერ	50% დაფუძნებული - 11.03.2022	415602510

2020 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშის თანახმად, „ჯგუფში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა გარემოს დაცვის საკითხების მოწესრიგებას. გარემოსდაცვითი ღონისძიებების განხორციელებაზე და მის დაგეგმვაზე ზრუნავს შპს „მანგანუმ ლოჯისტიკის“ ძირითადი კონტრაქტორი შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“.

სპეციალური მმართველი

2017 წლის მაისიდან შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“ თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით დანიშნულია სპეციალური მმართველი, რომელსაც ერთპიროვნულად მინიჭებული აქვს ყველა ის ხელმძღვანელობითი/წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება, რაც „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გათვალისწინებულია დირექტორის, საზოგადოების

სამეთვალყურეო საბჭოსა და აქციონერთა საერთო კრების ხელმძღვანელობით და მმართველობით კომპეტენციად.

შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“ სპეციალური მმართველის შერჩევისა და დანიშვნის არაგამჭვირვალე პროცესი¹⁰, ასევე, მისი გამოცდილება, უამრავ კითხვასა და ეჭვს ბაღებდა - რამდენად იყო მისი დანიშვნა ჭიათურაში მანგანუმის მოპოვებისა და გამდიდრების ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე საგანგაშო მასშტაბის უარყოფითი ზემოქმედების შემცირებისათვის გადადგმული ნაბიჯი და ხომ არ იყო ეს საწარმოს წილების გადანაწილების მორიგი მცდელობა.

ეჭვებს ამყარებდა რამდენიმე გარემოება:

1. მიუხედავად იმისა, რომ ჯორჯიან მანგანუმი წლების განმავლობაში მიზანმიმართულად არღვევდა საქართველოს კანონმდებლობისა და ნებართვის და ლიცენზიის პირობებს, არასოდეს არ განხილულა საწარმოზე გაცემული ლიცენზიის და/ან ნებართვის გაუქმების საკითხი;

2. „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ კანონი ლიცენზიის და/ან ნებართვის პირობების შეუსრულებლობის გამო, საწარმოში სპეციალური მმართველის დანიშვნის შესაძლებლობას კანონი მიღების დღიდან (24/06/2005) ითვალისწინებს, თუმცა გარემოსდაცვით სფეროში ამ მექანიზმის გამოყენების პრაქტიკა მხოლოდ ერთი შემთხვევით - ჯორჯიან მანგანუმი მმართველის დანიშვნით, შემოიფარგლება;

3. სამინისტროს განმარტებით, სპეციალური მმართველის პოზიციაზე ნიკოლოზ ჩიქოვანის კანდიდატურის შერჩევაში გადამწყვეტი როლი შეასრულა მისი ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხანაში მუშაობის ხანგრძლივმა გამოცდილებამ. საბოლოოდ „ხანგრძლივი გამოცდილება“ 2005-2006 წლებში ფეროში ფინანსურ დარღვევებთან და წილების განაწილებასთან დაკავშირებულ ერთ-ერთი ყველაზე ხმაურიან სკანდალში აქტიური მონაწილეობა აღმოჩნდა. 2005 წლის ბოლოს ფინანსურმა პოლიციამ "ფეროს" ხელმძღვანელების მიმართ სისხლის სამართლის საქმეც კი აღძრა, განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გადასახადისათვის თავის არიდებისა და საბუღალტრო წიგნის წარმოების წესის დარღვევის ფაქტებზე. საგულისხმოა, რომ მაშინ ნიკოლოზ ჩიქოვანი „ფეროს“ ზემოხსენებულ **კორნელი კოკაიასთან** ერთად ხელმძღვანელობდა და გამოძიებასაც მასთან ერთად ემალებოდა ქვეყნის საზღვრებს გარეთ.

ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხანაში შექმნილ მდგომარეობასთან დაკავშირებით საქართველოს პარლამენტის დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტის მიერ 2006 წლის 21 მარტს გამოქვეყნებული მოკვლევის შედეგების თანახმად, საწარმოში სერიოზული დარღვევები იქნა აღმოჩენილი. ფინანსური პოლიტიკის შემოწმების შედეგად სს „ფეროს“ ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაეკისრა 107,0 მლნ. ლარის გადახდა. საწარმოს ვალების დაგროვებაში **გიორგი კაპანაძისა** (რიჟა) და **ილია კოკაიას** (კორნელი კოკაიას ძმა) დამსახურებაზე საუბრობდა მაშინ სს „ფეროს“ აქციათა საკონტროლო პაკეტის (51%) მფლობელი კომპანია დეკომეტალი¹¹. გიორგი კაპანაძე, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ახლაც

¹⁰ დეტალურად აღწერილია ანგარიშში: [ჯორჯიან მანგანუმის სპეციალური მმართველი - საწარმოს გაჯანსაღების, თუ წილების გადანაწილების მორიგი მცდელობა?](#) მწვანე ალტერნატივა, ივლისი 2018

¹¹ [როგორ დაელო ვალები მომგებიან ქარხანას?](#), გაზეთი 24 საათი, 19 სექტემბერი, 2006 წელი. #206 (1358)

კომპანიის მესაკუთრეებს შორისაა - ამჟამად უკვე დიად; ხოლო ილია კოკაიასთან, ბიზნესპარტნიორობის გარდა, ნიკოლოზ ჩიქოვანს მისი პოლიტიკური აქტივობის მხარდაჭერაც აკავშირებდა - ზესტაფონში ჩიქოვანი, წლების შემდეგ, 2016 წელს საპარლამენტო არჩევნების დროს გამოჩნდა, როგორც დამოუკიდებელი (რომელიც ასევე, "ქართული ოცნების" კანდიდატად მოიაზრებოდა) მაჟორიტარობის კანდიდატის - ილია კოკაიას, მხარდამჭერი¹².

პირველი ვადა

გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს შუამდგომლობითა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, 2017 წლის მაისში შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“ სპეციალური მმართველი დაინიშნა (არაუმეტეს 3 წლის ვადით. სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სპეციალური მმართველი დაინიშნა სალიცენზიო და სანებართვო პირობების დროული და თანმიმდევრული შესრულების უზრუნველსაყოფად. ასევე, სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სპეციალური მმართველი ყოველთვიურად წარუდგენს გარემოსა დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სალიცენზიო და სანებართვო პირობების შესრულების ანგარიშს (შესაბამისი დოკუმენტაციის თანხლებით); ასევე, ანგარიში დასამტკიცებლად უნდა წარედგინოს სასამართლოს.

სპეციალური მმართველის დანიშვნის თაობაზე 2017 წლის 11 მაისს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გავრცელებულ განცხადებაში აღნიშნული იყო: „კომპანია, რომელიც წლებია ფლობს მანგანუმის მადნის მოპოვების ლიცენზიასა და ახორციელებს მანგანუმის გამდიდრებისა და გადამუშავების საქმიანობას, სახელმწიფოს მხრიდან არაერთი დაჯარიმებისა და ადგილზე მძიმე ეკოლოგიური მდგომარეობის გამოსწორების მიზნით გონივრული ვადების განსაზღვრისა, კვლავ აგრძელებდა საქმიანობას გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის მძიმე დარღვევით, რაც საბოლოოდ დადასტურდა მიმდინარე თვეს განხორციელებული დათვალიერების შედეგად. გაირკვა, რომ მდგომარეობა როგორც მდინარის, ასევე ნიადაგის დაბინძურებისა და ლეგრადაციის კუთხით არათუ გამოასწორა კომპანიამ, არამედ ბევრად დაამძიმა, რაც ადგილზე ფაქტობრივად ეკოლოგიური კატასტროფის მდგომარეობის ტოლფასს სიტუაციას ქმნის“. ამ მდგომარეობის გამოსწორების მიზნით, სამინისტრომ შუამდგომლობით მიმართა სასამართლოს და მოითხოვა საწარმოში სპეციალური მმართველის დანიშვნა, „რომელიც იქნება პასუხისმგებელი სიტუაციის ეტაპობრივ გამოსწორებაზე“.

სასამართლოს ამ გადაწყვეტილებიდან ერთი თვის შემდეგ, 2017 წლის 14 ივნისს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის მოადგილემ მაია ბითაძემ, კომპანიის „Georgian American Alloys“ აქციონერმა და წარმომადგენელმა ურიელ ლაბირმა და „ჯორჯიან მანგანუმის“ სპეციალურმა მმართველმა ნიკოლოზ ჩიქოვანმა საგანგებო პრესკონფერენცია ჩაატარეს. პრესკონფერენციაზე გავრცელებული ინფორმაციის თანახმად, სამინისტროსა და კომპანიას შორის შედგა შეთანხმება. კომპანიის წარმომადგენლებმა გაიზიარეს გარემოებები, რომელთა საფუძველზე „ჯორჯიან მანგანუმი“ სპეციალური მმართველი დაინიშნა და მოიწონეს ლიცენზიისა და ნებართვის პირობების შესრულებისათვის სპეციალური მმართველის მიერ მომზადებული გეგმა და ხელმოწერით დადასტურეს გეგმის შესრულების ვალდებულება.

¹² „სახელმწიფოს ჩარევა „ჯორჯიან მანგანუმი“ აუცილებელი გახდა“, ქუთაისიპოსტი, 13.05.2017

ჯორჯიან მანგანუზი - კომპანიის პროფილი, 2022

შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“-ს მიმდინარე საქმიანობის შესასრულებელი ღონისძიებების საშუალო ვადიანი გეგმა

N	შესასრულებელი სამუშაოების დასახელება	გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები	შემსრულებელი	შესრულების მონიტორინგი	შესრულების ვადები
1	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახურის შექმნა, რომელიც გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შეაფასებს საწარმოში არსებულ მდგომარეობას და გაუწევს შესაბამის მონიტორინგს	ეკოლოგიის და რეკულტივაციის სამსახურის მუშაობის დებულება, გარემოს დაცვის სამსახურის ფუნქციებისა და სტრუქტურის მიხედვით.	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“		30.06.2017
2	გარემოსდაცვითი აუდიტის ჩატარება	ხელშეკრულება	მოწვეული სპეციალისტები	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	01.12.2017-მდე
3	საწარმოს ლაბორატორიის ექსპლუატაციაში გაშვება	- ლაბორატორიის ინვენტარით დაკომპლექტება. - ლაბორატორიაში განთავსებული ინვენტარის, აპარატურის და ხელსაწყოების დაკალიბრება. - ლაბორატორიის სათანადო მტატებით დაკომპლექტება	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	30.06.2017-მდე
4	საწარმოო ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადება	- საყოფაცხოვრებო, საწარმოო და სახიფათო ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადება	ხელშეკრულებით	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	15.07.2017-დან
5	გარემოსდაცვითი მონიტორინგის განხორციელება	- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების ემისიების მონიტორინგი. მტვრის ღონეების შემცირების მიზნით გზების მორწყვა-დანამვა დასახლებულ ტერიტორიებზე, სატვირთო ავტომანქანების ძარების გადახურვა და სხვა. - ხმაურის, ვიბრაციისა და სხვა ფიზიკური ზემოქმედების ფაქტორების მონიტორინგი. დასახლებულ პუნქტებთან ხმაურის გავრცელების ღონეების გაზომვა და საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება. - საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლებში, მათი ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვებამდე მანგანუმის შემცველობის მონიტორინგის წარმოება და ზ.დ.ჩ - ს ნორმების დაცვა. - საყოფაცხოვრებო, საწარმოო და სახიფათო ნარჩენების მართვის გეგმით გათვალისწინებული	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	ეკოლოგიური ლაბორატორიის გაშვებიდან 01.08.2017-დან სისტემატურად სისტემატურად სისტემატურად საჭიროების შემთხვევაში

ჯორჯიან მანგანუზი - კომპანიის პროფილი, 2022

N	შესასრულებელი სამუშაოების დასახელება	გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები	შემსრულებელი	შესრულების მონიტორინგი	შესრულების ვალები
		ღონისძიებების შესრულების მონიტორინგი. - ნიადაგის დაბინძურებისგან დაცვა (ნებისმიერი საშუალება, რომელიც უზრუნველყოფს საწვავისა და ზეთების დაღვრის შემცირებას).			
6	ადგილობრივი გზების საფარი	ადგილობრივი გზიდან კომპანიის კარიერებამდე და მადარობებამდე მისასვლელი მიდა საექსპლუატაციო გზების საფარის მოხრეშვა და მათზე სათანადო გამაფრთხილებელი ნიშნების განთავსება	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	საჭიროების შემთხვევაში
7	მდ. ყვირილას დაბინძურებისგან დაცვა	სანაყაროდან, მდ. ყვირილაში დასაწყობებული შუალედური პროდუქტის მოხვედრის აღკვეთის მიზნით სანაყაროს პერიმეტრზე წყალამრიდი არხების და მდ. ყვირილას მხრიდან დამცავი კედლის მოწყობის სამშენებლო სამუშაოების შესრულება	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	01.01.2018წ-მდე
8	ახალ გამამდიდრებელ საწარმოში წარმოქმნილი შლამების განთავსება-დასაწყობება	შლამებისა და მყარი ნარჩენების საბოლოო განსათავსებლად რამდენიმე ალტერნატიული ტერიტორიის შერჩევა და შეთანხმება	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	მშენებლობის დაწყებამდე
9	ახალი გამამდიდრებელი ქარხნის მშენებლობა და ექსპლუატაციაში გაშვება	სამშენებლო სამუშაოების დაგეგმვა და განხორციელება	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	31.12.2018-მდე
10	ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშის მომზადება	მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ქ. ზესტაფონში, ფერო-შენადნობთა ქარხნის ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშისა და გარემოზე ზემოქმედების შემცირების ღონისძიებათა გეგმა-გრაფიკის მომზადება.	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	01.06.2019-მდე
11	აკ.წერეთლის სახ. მადაროზე ე.წ. „საშეპარდნოს“ კარიერის გაუქმება (დახურვა და სასწრაფო რეკულტივაცია.)	- კარიერზე სამუშაოების შეჩერება; - რეკულტივაციის პროექტის შედგენა; - შეთანხმება სამინისტროსთან - სარეკულტივაციო სამუშაოების განხორციელება.	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“-ს ჟიათურის ს.გ.კ	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	რეკულტივაციის პროექტის შეთანხმებიდან 6 თვე
12	წიაღით სარგებლობა სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე	- სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე არსებული წიაღით სარგებლობის უბნების იდენტიფიცირება	მოწვეული სპეციალისტები	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	2017 წლის ივლისიდან ეტაპობრივად

N	შესასრულებელი სამუშაოების დასახელება	გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები	შემსრულებელი	შესრულების მონიტორინგი	შესრულების ვალები
		- სპეციალური ტყითსარგებლობის უფლების მიღება - ტყეკაფების მონიშვნა და გამოყოფა - საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელება			
1 3	საბადოზე ღია კარიერული წესით მოპოვებითი სამუშაოების დასრულების შემდეგ ტერიტორიების ეტაპობრივი რეკულტივაცია	- სარეკულტივაციო ფართობების იდენტიფიცირება - რეკულტივაციის პროექტების შედგენა და მათი შეთანხმება საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“-ს ჭიათურის ს.გ.კ	ეკოლოგიის და რეკულტივაციის სამსახური	2017 წლის ივლისიდან ეტაპობრივად რეკულტივაციის პროექტების შესაბამისად
1 4	ცხელი საზი	- შეტყობინება ეკოლოგიურ დარღვევებზე - მოსახლეობის პრეტენზიებზე რეაგირება	შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“-ს ჭიათურის ს.გ.კ	ეკოლოგიისა და რეკულტივაციის სამსახური	01.07.2017-დან

საგულისხმოა, რომ გეგმა საზოგადოებას გააცნეს, როგორც სასამართლოს გადაწყვეტილების ნაწილი, თუმცა, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, სასამართლო მხოლოდ **სალიცენზიო და სანებართვო პირობების** დროულ და თანმიმდევრულ შესრულებას ითხოვდა. წარმოდგენილი გეგმა კი, არაერთ ბუნდოვან ვალდებულებას მოიცავდა. მაგალითად, გაუგებარი იყო რას გულისხმობდა მე-2 ვალდებულება „გარემოსდაცვითი აუდიტის ჩატარება“, რომელიც მაქსიმუმ 6 თვეში უნდა ჩატარებულიყო და რით განსხვავდებოდა ეს ვალდებულება მე-10 ვალდებულებით გათვალისწინებული „ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშის მომზადების“ ვალდებულებისგან, რომელიც რატომღაც მხოლოდ 2 წლის შემდეგ, 2019 წლის ივნისამდე უნდა მომზადებულიყო.

ანგარიშებს ხშირად არ ახლავდა პირობების შესრულების დამადასტურებელი დოკუმენტები. რიგ შემთხვევებში ვალდებულების შეუსრულებლობის ფაქტი არ იყო დაფიქსირებული და შესაბამისად, მიზეზი არ იყო ახსნილი. მაგალითად, მე-8 ვალდებულება „ახალ გამამდიდრებელ საწარმოში წარმოქმნილი შლამების განთავსება-დასაწყობება“ უნდა შესრულებულიყო ახალი საწარმოს მშენებლობის დაწყებამდე, თუმცა მშენებლობის დასრულების შემდეგაც არ არის შესრულებული და ეს ფაქტი არც სამინისტროსთვის და არც სასამართლოსთვის არ გამხდარა საყურადღებო. მე-2 ვალდებულება „გარემოსდაცვითი აუდიტის ჩატარება“, რომელიც გეგმის თანახმად მოწვეულ სპეციალისტებს უნდა შეესრულებინათ, 5 თვის თავზე ტრანსფორმირდა **ჭიათურის რაიონის ეკოლოგიურ აუდიტად**, რომელსაც საწარმოს თანამშრომლები ატარებდნენ. შესაბამისად, სპეციალური მმართველის 2017 წლის ნოემბრის ანგარიშში გაჩნდა შემდეგი შინაარსის ჩანაწერი: „დაიწყო ჭიათურის რაიონის ეკოლოგიური აუდიტის ჩატარება - ჭიათურის სამთო გამამდიდრებელი კომბინატის ეკოლოგიური სამსახურის მიერ დაიწყო ჭიათურის რაიონში არსებული ობიექტების აუდიტის პროცესი, რომლის ფარგლებშიც მოხდება ყველა ობიექტების შემოწმება. გამოვლინდება არსებული პრობლემები და დაისახება მათი გადაჭრის გზები. აუდიტის დასრულების შემდგომ შედგება შესასრულებელი სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი, რომლის სრულფასოვანი შესრულების პროცესს მონიტორინგს გაუწევს ხსენებული სამსახური“.

უკვე შემდეგი თვის ანგარიშში, სპეციალური მმართველი ამტკიცებდა, რომ აუდიტი დასრულდა. არც სამინისტროსთვის და არც სასამართლოსთვის არ გახდა საექვო ერთ თვეში ამ მასშტაბის სამუშაოს გაწევის ფაქტი და რაც მთავარია, არც მომზადებული აუდიტის ანგარიშის წარდგენა მოუთხოვიათ.

მეორე ვადა

2020 წლის 7 მაისს სპეციალური რეჟიმის ვადის ამოწურვამდე ორი დღით ადრე ნიკოლოზ ჩიქოვანმა მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეს - ნინო ბუაჩიძეს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრს - ლევან დავითაშვილს და წიადის ეროვნული სააგენტოს უფროსს - მაია ზავრაშვილს და 2017 წლის 11 მაისის განჩინებით გათვალისწინებული უფლებამოსილების 3 წლის ვადით გაგრძელება მოითხოვა. მიმართვაში აღნიშნული იყო, რომ „საწარმო სპეციალური მმართველის ხელმძღვანელობით უწყვეტად მუშაობდა განჩინებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით, რის შედეგადაც 2017 წელს დამტკიცებული განვითარების 14-პუნქტიანი გეგმა **არსებითად შესრულებულია**, ობიექტური პირობების არსებობის გათვალისწინებით კი განსახორციელებელი დარჩა მისი გარკვეული ნაწილი“.

გეგმის შესრულების მდგომარეობა

აღნიშნულის განსამტკიცებლად მიმართვას თან ერთვოდა სპეციალური მმართველის კომენტარები შპს „ჯორჯიან მანგანუზის“ მიმდინარე საქმიანობის შესასრულებელი ღონისძიებების საშუალოვადიანი გეგმაზე, რომელშიც არაერთი მიზანმიმართული ტყუილი და ზოგ შემთხვევაში არაადექვატური მტკიცება იყო მოყვანილი. მაგალითად:

- შესასრულებელი სამუშაო #2. გარემოსდაცვითი აუდიტის ჩატარება 01.12.2017 - არ შესრულებულა, თუმცა სპეციალური მმართველის მტკიცებით სამუშაო შესრულებულია.

- შესასრულებელი სამუშაო #3. საწარმოს ლაბორატორიის ექსპლუატაციაში გაშვება - მითითებულია რომ შესრულებულია, თუმცა გაუგებარი განმარტებაა მოცემული. რომელ საწარმოსთან ფუნქციონირებს და რა კვლევებს აწარმოებს ლაბორატორია უცნობია. ანგარიშის თანახმად, ქიათურაში მუშაობს ზესტაფონში გადამზადებული ერთი თანამშრომელი, რაც ლაბორატორიის მუშაობის ეფექტურობას ეჭვქვეშ აყენებს.

- შესასრულებელი სამუშაო #4. საწარმოო ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადება - სტატუსში მითითებულია, რომ გეგმა მომზადებულია და შესათანხმებლად წარდგენილია სამინისტროში. განმარტების თანახმად, შეთანხმება არ მომხდარა, ვინაიდან გადაუწყვეტელია მთავარი პრობლემა - შლამების დასაწყობების საკითხი. ამასთან, არ არის მოყვანილი პირობის შეუსრულებლობის მიზეზი.

- შესასრულებელი სამუშაო #5. გარემოსდაცვითი მონიტორინგის განხორციელება:

1. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების ემისიების მონიტორინგი. მტვრის დონეების შემცირების მიზნით გზების მორწყვა-დანამვა დასახლებულ ტერიტორიებზე, სატვირთო ავტომანქანების ძარების გადახურვა და სხვა. 2. ხმაურის, ვიბრაციისა და სხვა ფიზიკური ზემოქმედების ფაქტორების მონიტორინგი. დასახლებულ პუნქტებთან ხმაურის გავრცელების დონეების გაზომვა და საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება - ამ ორი ვალდებულების შესახებ სპეციალური მმართველის უთითებს, რომ ორივე შესრულებულია, თუმცა ამის დამამტკიცებელი რაიმე დოკუმენტი წარდგენილი არ ყოფილა არც ყოველთვიური ანგარიშგებისას და არც საბოლოო ანგარიშის წარდგენისას.

3. საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლებში, მათი ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვებამდე მანგანუმის შემცველობის მონიტორინგის წარმოება და ზ.დ.ჩ - ს ნორმების დაცვა - სპეციალური მმართველი უთითებს, რომ თურმე, ძველი გამამდიდრებელი ფაბრიკები ვერ ახერხებენ ნორმის დაცვას და ამას ახალი გეგმით მოაგვარებს ფაბრიკების კონსერვაციის გეგმის წარმოდგენით - რაც, სინამდვილეში ნებართვის პირობაა და ახალი ფაბრიკის მშენებლობამდე უნდა მომხდარიყო.

4. საყოფაცხოვრებო, საწარმოო და სახიფათო ნარჩენების მართვის გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულების მონიტორინგი - როგორც მე-4 პირობის შესრულების აღწერაშია აღნიშნული, გეგმა ჯერ არ არის დამტკიცებული, შესაბამისად ეს პირობაც ვერ იქნება შესრულებული, მაგრამ სპეციალური მმართველი უთითებს, რომ „ნარჩენების მონიტორინგი მიმდინარეობს, შესყიდულია სპეციალური ურნები და განთავსებულია საწარმოს ობიექტებზე“.

5. ნიადაგის დაბინძურებისგან დაცვა (ნებისმიერი საშუალება, რომელიც უზრუნველყოფს საწვავისა და ზეთების დაღვრის შემცირებას) - ვალდებულებაზე პასუხი, რატომღაც მხოლოდ ფეროს შეეხება. ისიც, მხოლოდ აღნიშნულია, რომ გატარებულია შესაბამისი ღონისძიებები.

- შესასრულებელი სამუშაო #7. მდ. ყვირილას დაბინძურებისგან დაცვა. პირობის თანახმად, სანაყაროდან მდ. ყვირილაში დასაწყობებული შუალედური პროდუქტის მოხვედრის აღკვეთის მიზნით, 2018 წლის 1 იანვრამდე სანაყაროს პერიმეტრზე წყალამრიდი არხები და მდ. ყვირილას მხრიდან დამცავი კედელი უნდა აშენებულიყო. სპეციალური მმართველის განმარტებით, ვალდებულება შესრულებულია, თუმცა წყალამრიდი არხების მოწყობის აუცილებლობა არ დამდგარა, ვინაიდან კედლის არსებობა უზრუნველყოფდა აგლომერატის ყვირილაში მოხვედრის აღკვეთას. თუმცა, რატომღაც, არხების მოწყობა მოხვდა მმართველის ახალ გეგმაში, როგორც ახლადადმოჩენილი საჭიროება.

- შესასრულებელი სამუშაო #8. ახალ გამამდიდრებელ საწარმოში წარმოქმნილი შლამების განთავსება-დასაწყობება - ეს ვალდებულება არ არის შესრულებული, რაც აბსოლუტურად გაუმართლებელია. შეუსრულებლობის გასამართლებლად აღწერილია სიტუაცია, რომელიც სპეციალური მმართველის შესვლამდე არსებობდა და რომლის შესაცვლელადაც ის დაინიშნა საწარმოში.

- შესასრულებელი სამუშაო #9. ახალი გამამდიდრებელი ქარხნის მშენებლობა და ექსპლუატაციაში გაშვება - აღნიშნულია, რომ ვალდებულება შესრულებულია, თუმცა, იქვე მითითებულია, რომ შესრულებულია მხოლოდ სამშენებლო სამუშაოების ნაწილი და ქარხანა ვერ ახერხებს საპროექტო მაჩვენებლების მიღწევას.

- შესასრულებელი სამუშაო #10. ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშის მომზადება. მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ქ. ზესტაფონში, ფეროშენადნობთა ქარხნის ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშისა და გარემოზე ზემოქმედების შემცირების ღონისძიებათა გეგმა-გრაფიკის მომზადება - ვალდებულება მონიშნულია როგორც შესრულებული, მაგრამ დოკუმენტი წარდგენილი იქნა სამინისტროში, თუმცა არ ყოფილა შეთანხმებული. ფეროშენადნობთა ქარხანა კვლავ უნებართვო საქმიანობას ეწევა.

- შესასრულებელი სამუშაო #12. წიაღით სარგებლობა სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე:

- სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე არსებული წიაღით სარგებლობის უბნების იდენტიფიცირება - სტატუსად მითითებულია „შესრულებულია“;

- სპეციალური ტყითსარგებლობის უფლების მიღება - „სტატუსი: განხორციელება ტყითაღრიცხვის მონაცემების ასრულების შემდგომ“ - რასაც არ უნდა ნიშნავდეს ეს ჩანაწერი, ვალდებულება შესრულებული არ არის.
- ტყეკაფების მონიშვნა და გამოყოფა; საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელება - ორივე ვალდებულებაზე ზემოთმოყვანილი უცნაური ჩანაწერია „ტყითაღრიცხვის მონაცემების ასრულების“ შემდეგ განხორციელებასთან დაკავშირებით.

სპეციალური მმართველის განმარტებიდან ნათელია, რომ სპეციალური ტყითსარგებლობის უფლება საწარმოს ჯერ არ აქვს, რაც ნიშნავს რომ წიაღის მოპოვების პროცესში ტყის ფონდის ტერიტორიის სარგებლობა უკანონოდ გრძელდება.

- შესასრულებელი სამუშაო #14. ცხელი ხაზი: შეტყობინება ეკოლოგიურ დარღვევებზე; მოსახლეობის პრეტენზიებზე რეაგირება - მითითებულია, რომ ვალდებულება შესრულებულია, თუმცა ამის დამადასტურებელი არაფერია წარდგენილი, მაგალითად საჩივრების რეესტრი.

ახალი გარემოებები

ყოველივე აღნიშნულთან ერთად სპეციალური მმართველი თავის მიმართვაში წერდა: “ამასთან ხაზი უნდა გაესვას იმ ფაქტს, რომ ვალდებულებების შესრულების დროს გამოიკვეთა მთელი რიგი ახალი გარემოებებისა, რომლებიც არ უნდა დარჩეს რეაგირების გარეშე და რომელთა გადაწყვეტაც აუცილებელია იმისათვის, რომ ამომწურავად და ეფექტიანად იქნეს მიღწეული საწარმოში სპეციალური მართვის რეჟიმის დაწესების მიზანი - სრულყოფილად იქნეს უზრუნველყოფილი კომპანიის მხრიდან სალიცენზიო/სანებართვო პირობების შესრულება. ის საკითხები/პრობლემები, რომლებიც საჭიროებს გადაჭრას და დროულ რეაგირებას, მათი გადაჭრისათვის აუცილებელ ქმედებებთან და შესრულების ვადებთან ერთად, დეტალურად არის მითითებული წინამდებარე წერილიდან დანართი #2-ში”.

დანართი #2

ნაწილი I. პრობლემები და მათ აღმოსაფხვრელად აუცილებელი მოქმედებები

ა) ცხრილი I - სალიცენზიო პირობებთან მიმართებით

№	საკითხი	პრობლემის აღწერა	აუცილებელი მოქმედებები
1	მოპოვება	საბადოების დამუშავება არ მიმდინარეობს მდგრადი და წინასწარ შემუშავებული გეგმის მიხედვით, რის განხორციელებაც აუცილებელია იმისთვის, რათა არ შემცირდეს საბადოების ეკონომიკური ღირებულება.	1. მომზადდეს წიაღით სარგებლობის სამუშაოთა განვითარების გეგმა, რომელშიც აისახება წიაღით სარგებლობის, მისი არსებული მდგომარეობისა და განვითარების მიმართულებების, აგრეთვე ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, წიაღისა და გარემოს დაცვის უზრუნველყოფისათვის გატარებული და გასატარებელი ღონისძიებები. 2. არსებული ფუჭი ქანების დასაწყობების ადგილების იდენტიფიცირება და რუკაზე დატანა და სტაბილიზაციის ღონისძიებების სამინისტროსთან შეთანხმება. ფუჭი ქანების განთავსება უზრუნველყოს სამინისტროსთან შეთანხმებული გეგმების შესაბამისად. 3. არ გაიხსნას კარიერები, მანამ, სანამ სამინისტროსთან არ შეთანხმდება რეკულტივაციის გეგმები.
2	მონიტორინგი	გარემოზე ზემოქმედებისა და გარემოს დაბინძურების თავიდან	1. სალიცენზიო ფართობზე არსებული მონაცემების საფუძველზე მარაგების გადათვლა და მარაგების ანგარიშის წარდგენა.

	აღილებების მიზნით აუცილებელია სისტემური კონტროლი	
--	--	--

სალიცენზიო პირობებთან მიმართებაში წარმოდგენილი ორივე საკითხი არის ის რაც აქამდე უნდა გაკეთებულიყო და რატომ არის ეს ახლადდამოწმებული საჭიროება გაუგებარია. თუკი არ ხდებოდა წინასწარი გეგმების შედგენა, მარაგების დათვლა, ანგარიშების წარდგენა და კონტროლი, გაუგებარია, რის საფუძველზე თვლიდა წიაღის ეროვნული სააგენტო, რომ გარემოსდაცვითი მმართველი წიაღით სარგებლობის პრაქტიკის გაუმჯობესების გარანტი იყო.

დანართი #2

ნაწილი I. პრობლემები და მათ აღმოსაფხვრელად აუცილებელი მოქმედებები

ბ) ცხრილი II - სანებართვო პირობებთან მიმართებით

№	საკითხი	პრობლემის აღწერა	აუცილებელი მოქმედებები
1	შლამების გადამუშავება	2017 წლის გეგმის შესაბამისად შლამების დასაწყობების საკითხის შესწავლისას (უმეტესწილად, ე. წ. ღურღუმელას შლამსაცავი) გამოიკვეთა, რომ დასაწყობებული შლამი მაღალი კონცენტრაციისაა. შესაბამისად, შესაძლებელია მათი გადამუშავება, რაც ეფექტიანი იქნება, როგორც ეკონომიკური, ასევე ნარჩენების მართვის თვალსაზრისით.	1. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს (შემდგომ - სამინისტრო) წარედგინოს გეგმა ძველი ქარხნების კონსერვაციისა და მოპოვებული მადნის ახალი ტიპის საწარმოში გამდიდრების თაობაზე 2. მეურნეობის სამინისტროს წარედგინოს გეგმა მანგანუმის შლამის გადამამუშავებელი ახალი ქარხნის მშენებლობის პერსპექტივის საკითხზე 3. დაწყებულ იქნეს მანგანუმის შლამის გადამამუშავებელი ახალი ქარხნის მშენებლობის სამშენებლო სამუშაოთა წარმოება 4. შესწავლილ იქნეს მიზანშეწონილობა და წარედგინოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გეგმა შლამის გადამამუშავებელი ახალი ქარხნიდან ე.წ. ღურღუმელას შლამსაცავამდე შლამსადენის მოწყობის თაობაზე და სამშენებლო სამუშაოების წარმოება 5. შესწავლილ იქნეს და შედეგები წარედგინოს სამინისტროს ე.წ. ღურღუმელას შლამსაცავის ტექნიკური გამართულობის, ასევე განსახორციელებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების თაობაზე.
2	მონიტორინგი	გარემოზე ზემოქმედებისა და გარემოს დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით აუცილებელია სისტემური კონტროლი	1. გარემოსდაცვითი აუდიტის წარმოდგენა სამინისტროში და სამინისტროს, ასევე აუდიტის რეკომენდაციების შესრულება მუდმივ რეჟიმში სამინისტროს შენიშვნების ან რეკომენდაციების მიღების შემდგომ. აღნიშნულ დოკუმენტში ასევე გათვალისწინებული უნდა იყოს მონიტორინგის საკითხებიც. 2. კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის შეთანხმება სამინისტროსთან და კომპანიის რეგისტრაცია ნარჩენების მართვის ელექტრონულ სისტემაში
3	მდინარის დაბინძურებისგან დაცვა	2017 წლის გეგმის მიხედვით აშენებულია მდინარის დამცავი კედელი და მაქსიმალური ეფექტიანობის	1. წყალამრიდი არხის მოწყობა

№	საკითხი	პრობლემის აღწერა	აუცილებელი მოქმედებები
		უზრუნველსაყოფად საჭიროა წყალამრიდის მოწყობა	

ყველა ცხრილი II-ში ჩამოთვლილი საკითხი არის ძველი გეგმის აუხსნელი მიზეზით შეუსრულებელი პირობა. აღმოჩნდა, რომ გარემოსდაცვითი აუდიტი (რომელიც წინა გეგმით შესრულებულად ჩაითვადა) წარსადგენია, ნარჩენების გეგმა შესათანხმებელია და წყალამრიდი არხი, რომლიც ძველი გეგმის შესრულების ანგარიშის თანახმად, არ იყო საჭირო, ახლა საჭიროა.

დანართი #2

ნაწილი I. პრობლემები და მათ აღმოსაფხვრელად აუცილებელი მოქმედებები

გ) ცხრილი III - სალიცენზიო/სანებართვო პირობებთან მიმართებით

№	საკითხი	პრობლემის აღწერა	აუცილებელი მოქმედებები
1	რეკულტივაცია	კომპანიამ აქტიურად დაიწყო კარიერული წესით დამუშავებული ტერიტორიების რეკულტივაცია, თუმცა გამოვლენილი იქნას ისეთი ტერიტორიები, რომლებიც დამუშავებულია კომპანიის მიერ საქმიანობის დაწყებამდე (მათ შორის, ზოგიერთ შემთხვევაში, უკანონოდ) და რომლებიც აგრეთვე საჭიროებს რეკულტივაციას. პრობლემურია აგრეთვე კომპანიის კოოპერატორების მიერ დამუშავებული ტერიტორიების რეკულტივაცია.	1. კომპანიის მიერ დამუშავებულ ფართობებზე განხორციელდეს სარეკულტივაციო სამუშაოები წელიწადში არანაკლებ 50 ჰექტარის ოდენობით მათ სრულ ამოწურვამდე. 2. კომპანიის კოოპერატორების მიერ დამუშავებულ ფართობებზე განხორციელდეს სარეკულტივაციო სამუშაოები წელიწადში არანაკლებ 50 ჰექტარის ოდენობით მათ სრულ ამოწურვამდე.

ცხრილი III-ში რატომღაც ცალკე არის გამოყოფილი კომპანიის კონტრაქტორი ე.წ კოოპერატორების მიერ დამუშავებული ტერიტორიების რეკულტივაციის საკითხი და რეკულტივაციის ვალდებულებაც, შესაბამისად, გაყოფილია თავად კომპანიის მიერ დამუშავებულ ფართობებზე და კოოპერატორების დამუშავებულ ფართობებზე. სინამდვილეში ლიცენზიის მფლობელი არის ჯორჯიან მანგანუმი და ის თანაბრად არის პასუხისმგებელი საკუთარ და კონტრაქტორების საქმიანობაზე და მათ შედეგებზე.

ახალი გეგმა

დანართი #2

ნაწილი II. სამოქმედო გეგმა - პრობლემის აღმოსაფხვრელად აუცილებელი მოქმედებები და მათი შესრულების ვადა

№	პრობლემის აღმოსაფხვრელად აუცილებელი მოქმედებები	შესრულების ვადა	პირობები
1	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს (შემდგომ - სამინისტრო) წარედგინოს გეგმა ძველი ქარხნების კონსერვაციისა და მოპოვებული მადნის ახალი ტიპის საწარმოში გამდიდრების თაობაზე	არაუგვიანეს 2020 წლის 31 დეკემბრისა	სანებართვო
2	მეურნეობის სამინისტროს წარედგინოს გეგმა მანგანუმის შლამის გადამამუშავებელი ახალი ქარხნის მშენებლობის პერსპექტივის საკითხზე	არაუგვიანეს 2020 წლის 31 დეკემბრისა	სანებართვო

№	პრობლემის აღმოსაფხვრელად აუცილებელი მოქმედებები	შესრულების ვადა	პირობები
3	დაწყებულ იქნეს მანგანუმის შლამის გადამამუშავებელი ახალი ქარხნის მშენებლობის სამშენებლო სამუშაოთა წარმოება	მე-5 პუნქტის შესრულებიდან 2 წელი და 5 თვე	სანებართვო
4	შესწავლილ იქნეს მიზანშეწონილობა და წარედგინოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გეგმა შლამის გადამამუშავებელი ახალი ქარხნიდან ე.წ. ღურღუმელას შლამსაცავამდე შლამსადენის მოწყობის თაობაზე და სამშენებლო სამუშაოების წარმოება	მე-5 პუნქტის შესრულებიდან 1 წელი და 6 თვე	სანებართვო
5	შესწავლილ იქნეს და შედეგები წარედგინოს სამინისტროს ე.წ. ღურღუმელას შლამსაცავის ტექნიკური გამართულობის, ასევე განსახორციელებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების თაობაზე	არაუგვიანეს 2020 წლის 31 დეკემბრისა	სანებართვო
6	კომპანიის მიერ დამუშავებულ ფართობებზე განხორციელდეს სარეკულტივაციო სამუშაოები წელიწადში არანაკლებ 50 ჰექტარის ოდენობით მათ სრულ ამოწურვამდე	მუდმივ რეჟიმში	სანებართვო / სალიცენზიო
7	კომპანიის კოოპერატორების მიერ დამუშავებულ ფართობებზე განხორციელდეს სარეკულტივაციო სამუშაოები წელიწადში არანაკლებ 50 ჰექტარის ოდენობით მათ სრულ ამოწურვამდე	მუდმივ რეჟიმში	სანებართვო / სალიცენზიო
8	მომზადდეს წიაღით სარგებლობის სამუშაოთა განვითარების გეგმა, რომელშიც აისახება წიაღით სარგებლობის, მისი არსებული მდგომარეობისა და განვითარების მიმართულებების, აგრეთვე ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, წიაღისა და გარემოს დაცვის უზრუნველყოფისათვის გატარებული და გასატარებელი ღონისძიებები	1 წელი	სალიცენზიო
9	არსებული ფუჭი ქანების დასაწყობების ადგილების იდენტიფიცირება და რუკაზე დატანა და სტაბილიზაციის ღონისძიებების სამინისტროსთან შეთანხმება. ასევე კომპანიამ წინასწარ უზრუნველყოს ფუჭი ქანების დასაწყობების ადგილების და განვითარების პირობების სამინისტროსთან შეთანხმება. ფუჭი ქანების განთავსება უზრუნველყოს სამინისტროსთან შეთანხმებული გეგმების შესაბამისად.	6 თვე პირველადი აღწერისთვის და შემდგომ მუდმივ რეჟიმში	სალიცენზიო
10	არ გაიხსნას კარიერები, მანამ, სანამ სამინისტროსთან არ შეთანხმდება რეკულტივაციის გეგმები	მუდმივ რეჟიმში	სალიცენზიო
11	გარემოსდაცვითი აუდიტის წარდგენა სამინისტროში და სამინისტროს, ასევე აუდიტის რეკომენდაციების შესრულება მუდმივ რეჟიმში სამინისტროს შენიშვნების ან რეკომენდაციების მიღების შემდგომ. აღნიშნულ დოკუმენტში ასევე გათვალისწინებული უნდა იყოს მონიტორინგის საკითხებიც	1 თვე	სანებართვო
12	კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის შეთანხმება სამინისტროსთან და კომპანიის რეგისტრაცია ნარჩენების მართვის ელექტრონულ სისტემაში	3 თვე	სანებართვო
13	სალიცენზიო ფართობზე არსებული მონაცემების საფუძველზე მარაგების გადათვლა და მარაგების ანგარიშის წარდგენა	3 წელი	სალიცენზიო
14	წყალამრიდი არხის მოწყობა	6 თვე	სანებართვო

სამოქმედო გეგმაში გაწერილი ყველა ქმედება იყო ძველი გეგმით შესასრულებელი პირობა, რომლიც არ შესრულდა ყოველგვარი ახსნა-განმარტების გარეშე, მეტიც - შესრულებულად ჩაითვალა.

გაუგებარია, რომელი პრობლემა იყო ახლადდმოჩენილი გარემოსდაცვითი მმართველისთვის და მითუმეტეს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსათვის და წიაღის ეროვნული სააგენტოსათვის, რომლის მოგვარებისთვისაც საჭირო იყო სპეციალური მართვის რეჟიმის გაგრძელება. მიუხედავად ამისა, არც გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და არც წიაღის ეროვნული სააგენტოს არ დასჭირვებია დიდი დრო საკითხის განსახილველად და პასუხის „მოსამზადებლად“. უცნობია, სამინისტრომ გადაწერა სააგენტოს ტექსტი, თუ პირიქით, ან თუ ორივემ სპეციალური მმართველის გამზადებული ტექსტით ისარგებლა, მაგრამ ორივე უწყებამ იმავე დღეს მოამზადა საკმაოდ ვრცელი, იდენტური ტექსტის შემცველი პასუხი¹³ და თანხმობა განაცხადა სპეციალური მმართველის შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე.

საგულისხმოა, რომ ორივე უწყება უთითებდა, რომ სალიცენზიო და სანებართვო პირობების შესრულების მიმდინარეობის შემოწმება ადგილზე არ განხორციელებულა და მათი პოზიცია ეყრდნობოდა მხოლოდ სპეციალური მმართველის მიერ წარდგენილ ინფორმაციას.

საბოლოოდ, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და წიაღის ეროვნული სააგენტოს პოზიცია, ასევე, იმავე დღეს განიხილა და გაიზიარა მოსამართლე ნინო ბუაჩიძემ (2017 წელს სპეციალური მმართველობის შემოღების საკითხის განხილვისას მან 1,5 სამუშაო დღის განმავლობაში გაეცნო 1218 ფურცელზე წარდგენილ ინფორმაციას, გაიაზრა, მიიღო გადაწყვეტილება და 30 გვერდიანი გადაწყვეტილება დაწერა). თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 8 მაისის [განჩინებით](#) შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“ სპეციალური მმართველის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა და 2017 წლის 11 მაისის განჩინებით დადგენილი სპეციალური მართვის რეჟიმის მოქმედება გაგრძელდა არაუმეტეს 3 წლის ვადით (2023 წლის 9 მაისის ჩათვლით).

ახალი საწარმო

2009 წლამდე ჭიათურის მანგანუმის გამამდიდრებელი საწარმოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და შესაბამისი ნებართვის გარეშე ფუნქციონირებდა. 2009 წელს გაცემული [ნებართვის პირობები](#) პირველად 2012 წელს შემოწმდა და კომპანია ნებართვის პირობების დარღვევისათვის 5000 ლარით დაჯარიმდა. რამდენჯერმე უშედეგო დაჯარიმების შემდეგ, 2014 წლის სექტემბერში სამინისტრომ კომპანიას განმეორებით განუსაზღვრა გონივრული ვადები და დაუდგინდა შესაბამისი ვალდებულებები. კერძოდ, კომპანიას:

- დაუყოვნებლივ დაეწყო და 6 თვის ვადაში განეხორციელებინა გამამდიდრებელი ფაბრიკების საწარმოო ჩამდინარე წყლების ლოკალური გამწმენდი ნაგებობის სალექარის მოწყობა;
- დაუყოვნებლივ დაეწყო და 6 თვის ვადაში სრულად მოეწესრიგებინა გამამდიდრებელი ფაბრიკის ყველა შლამშემსქელებლის გამართულად მუშაობა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის შესაბამისად;
- 3 თვის ვადაში დაესრულებინა საწარმოს ლაბორატორიის მოწყობის სამუშაოები და უზრუნველყო მისი მუშა მდგომარეობაში მოყვანა;
- აგლომერატის სანაყაროდან მდინარე ყვირილაში დასაწყობებული აგლომერატის მოხვედრის აღკვეთის მიზნით დაუყოვნებლივ დაეწყო და 6 თვის ვადაში დაესრულებინა სანაყაროს

¹³ „ყოველგვარი შემოწმებისა და სახელმწიფო ინსპექტირების გარეშე, იმავე დღეს მინისტრმა და სააგენტოს ხელმძღვანელმა სასამართლოს იდენტური ტექსტით მიმართეს“. [“ჯორჯიან მანგანუმი” ალყაში - ხელისუფლება გარემოსა და ხალხის წინააღმდეგ](#), 13 თებერვალი, 2021, გიორგი მგელაძე, რადიო თავისუფლება

პერიმეტრზე წყალამრიდი არხების მოწყობა, ხოლო მდ. ყვირილას მხრიდან დამცავი კედლის აგება;

- დაუყოვნებლივ დაეწყო ფაბრიკის მიმდებარე ტერიტორიაზე დია ცის ქვეშ მადნის გამდიდრების ტექნოლოგიური ხაზის მოწყობა, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის შესაბამისად.

ზემოთ მოცემული ვადები, კომპანიის თხოვნით, სამინისტრომ არაერთხელ გადაავადა და კომპანიაც არაერთხელ დააჯარიმა, მაგრამ ვალდებულებების შესრულება ვერ აიძულა. საბოლოოდ, 2016 წლის ივლისში „ჯორჯიან მანგანუმს“ მიენიჭა სანებართვო ქმედების განხორციელების უფლება 2017 წლის 31 დეკემბრამდე ზემოთ მოცემული ვალდებულებების შესრულებისა და ახალი გამამდიდრებელი ფაბრიკის მშენებლობის პირობით.

საჯარო განხილვისთვის ჭიათურაში მანგანუმის მადნის ახალი გამამდიდრებელი საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში „ჯორჯიან მანგანუმმა“ ჯერ კიდევ 2014 წლის ნოემბერში გამოაქვეყნა. ახალი პროექტის მთავარი ნაკლოვანება წარმოების ნარჩენების - შლამის განთავსების მოუგვარებელი პრობლემა იყო. კომპანია ახალი საწარმოსათვის ნარჩენების განთავსების ორ ალტერნატივას განიხილავდა: 1. ღურღუმელას შლამსაცავს - რომელიც უკვე დიდი ხანია მწყობრიდან არის გამოსული 2. დალახაურის შლამსაცავი - რომლის მშენებლობის წინააღმდეგი იყო ადგილობრივი გამგეობა და სოფელ ითხვისის და სოფელ შუქრუთის მოსახლეობა - ძირითადად, მავნე ზემოქმედების საფრთხისა და სოფლებთან სიახლოვის გამო.

2017 წლის 10 იანვარს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრომ ახალი საწარმოს მშენებლობისათვის გასცა დადებითი [ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა](#). 2017 წლის 23 მარტს სამინისტრომ კომპანიას 2 კვირის ვადაში შლამებისა და მყარი ნარჩენების განთავსებისათვის ტერიტორიის შესარჩევად ალტერნატივების წარდგენა მოსთხოვა, რაც კომპანიამ არ შეასრულა.

საბოლოოდ ეს ვალდებულება, როგორც ნებართვის შეუსრულებელი პირობა სპეციალური მმართველის საშუალოვადიან გეგმაშიც მოხვდა. გეგმის თანახმად, შლამებისა და მყარი ნარჩენების საბოლოო განსათავსებლად რამდენიმე ალტერნატიული ტერიტორიის შერჩევა და შეთანხმება კომპანიას მშენებლობის დაწყებამდე უნდა უზრუნველყო.

2019 წლის ნოემბერში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროდან გამოვითხოვეთ დამტკიცებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობების შესრულების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

1. საწარმოს მშენებლობის დაწყების და ექსპლუატაციაში შესვლის შესახებ წარდგენილი განცხადების ასლი;
2. მშენებლობის დაწყებამდე კომპანიის მიერ სამინისტროში წარდგენილი ნარჩენების განთავსებისათვის ადგილის შერჩევის შესახებ განცხადება და ამ განცხადების სამინისტროს მიერ განხილვის ამსახველი დოკუმენტაციის ასლი;
3. საწარმოს ექსპლუატაციაში გაშვებამდე, არსებული საწარმოების დემონტაჟისა და გარემოს პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის სამინისტროში წარდგენილი პროექტი და სამინისტროს მიერ წარდგენილი პროექტის განხილვის ამსახველი დოკუმენტაციის ასლი.

როგორც სამინისტროს პასუხიდან შევითქვით, არცერთი პირობა შესრულებული არ იყო. სამინისტროს პასუხიდანვე უნდა ვივარაუდოთ, რომ პირობების შესრულებლობის გამო კომპანიის მიმართ ზომები არ ყოფილა მიღებული. პირობების შესრულებლობა და შესაბამისად, სპეციალური მმართველის მიერ ვალდებულებების შესრულებლობა არც სასამართლოსთვის გამხდარა რეაგირების საგანი. მეტიც, 2020 წელს ეს ვალდებულებები, როგორც ახლადგამოვლენილი პრობლემები გადავიდა სპეციალური მმართველის განახლებულ გეგმაში.

2021 წლის 5 აპრილს, სპეციალური მმართველის ვადის გახანგრძლივებიდან თითქმის ერთ წელიწადში, მაია ბითაძემ, ამჟამად უკვე საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარის სტატუსით, ნიკოლოზ ჩიქოვანი კომიტეტის სხდომაზე დაიბარა და საწარმოო პროცესების გაუმჯობესების ღონისძიებების შესახებ ანგარიში მოსთხოვა¹⁴.

ნიკოლოზ ჩიქოვანმა განაცხადა, რომ მის საწარმოში მისვლამდე არსებული ურთულესი მდგომარეობის გამოსწორებისათვის დამტკიცებული 14-პუნქტიანი გეგმა ფაქტიურად შესრულებული იყო, „გარდა ზოგიერთი იმ საკითხისა, რომლებიც შეიძლება ითქვას, რომ ობიექტური პირობების გამო ჯერ-ჯერობით განუხორციელებელი დარჩა“. ერთ-ერთი ასეთი ობიექტური პირობა, მისი განცხადებით იყო მოსახლეობის პროტესტი¹⁵. მთავარ მიღწევას სპეციალურმა მმართველმა ახალი გამამდიდრებელი ქარხნის მშენებლობა დაასახელა, რომელიც მისი თქმით 16 მილიონი დაჯდა.

სხდომის შეჯამებისას, კომიტეტის თავმჯდომარემ კიდევ ერთხელ ხაზგასმით აღნიშნა ის ფაქტი, რომ დროებითი მმართველის შეყვანამდე ნამდვილად მძიმე მდგომარეობა იყო და სამუშაო კვლავ ძალიან ბევრია ჩასატარებელი.

ქარხნის გაყიდვის მცდელობა

სპეციალური მმართველი მსუბუქი დატუქსვის ტონით ჩატარებულ საკომიტეტო მოსმენას სრულიად მოულოდნელი განვითარება მოჰყვა - მოსმენიდან 2 დღეში, სპეციალურმა მმართველმა სააშუალო ახალი ქარხანა აუქციონზე¹⁶ გამოიტანა გასაყიდად და ეს ამბავი საზოგადოებისათვის მხოლოდ რადიო თავისუფლების ჟურნალისტური გამოძიების¹⁷ წყალობით გახდა ცნობილი. რადიო თავისუფლებას წყარო აცნობა, „რომ პარლამენტის კომიტეტის სხდომიდან მეორე დღეს, 6 აპრილს სპეციალურმა მმართველმა კომპანიის უცხოელ მფლობელებს მიწერა, რომ საპარლამენტო კომიტეტის სხდომაზე მწვავედ გააკრიტიკეს და ეკოლოგიური მდგომარეობის გამოსწორებისთვის ინვესტიციის მოსაზიდად ახალი გერმანული ქარხნის აუქციონზე გატანა გადაწყვიტა. ჩიქოვანი 6 აპრილის წერილზე პასუხს არ დაელოდა და 8 აპრილს მადნის გამამდიდრებელი ახალი ქარხანა აუქციონზე გაიტანა“.

საინტერესოა, რომ ქარხანა აუქციონზე გასაყიდად შპს „თბილისის სააუქციონო სახლის“ მეშვეობით გაიტანეს. კომპანიის ვებ-გვერდზე განთავსებული ინფორმაციის თანახმად, „თბილისის სააუქციონო სახლის“ მომსახურების ძირითადი სახეებია:

¹⁴ [გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტში „ჯორჯიან მანგანუზის“ სპეციალურ მმართველს მოუსმინეს](#)
¹⁵ [„გარემოს დაცვაზე ვალდებულების ამ დრომდე შესრულებლობას ჯორჯიან მანგანუზი მოსახლეობის პროტესტსაც აბრალებს“, 5 აპრილი 2021, on.ge](#)

¹⁶ [ახალი გამამდიდრებელი ქარხანა სრული კომპლექტაციით; ღურღუმელას შლამ საცავი - ლოტის #:2378, გამყიდველი შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“](#)

¹⁷ [მანგანუზის მმართველის გადაწყვეტილებით შესაძლოა სახელმწიფომ მილიონები დაკარგოს](#), აპრილი 20, 2021, გიორგი მგელაძე

1. იპოთეკისა და გირავნობის საგნების სააუქციონო წესით რეალიზაცია;
2. უძრავი და მოძრავი ქონების სააუქციონო წესით რეალიზაცია (ეს სერვისი ძირითადად გამოიყენება ძველი ავეჯის და ტექნიკის რეალიზაციისას);
3. ხელოვნების ნიმუშების სააუქციონო წესით რეალიზაცია.

უნდა ვივარაუდოთ, რომ განცხადება კონკრეტული მყიდველისთვის განთავსდა.

რადიო თავისუფლებამ აუქციონთან დაკავშირებით რამდენიმე საყურადღებო დეტალი აღმოაჩინა: გარდა იმისა, რომ აუქციონს სულ სხვა ტიპი ქონების გაყიდვაზე ორიენტირებული ნაკლებად ცნობილი კომპანია ატარებდა, ნიკოლოზ ჩიქოვანმა ქონება (ახალი გამამდიდრებელი ქარხანა, მილიონ კვადრატულ მეტრზე მეტი ფართობის რამდენიმე მიწის ნაკვეთი და ღურღუმელას შლამსაცავი) 11 მილიონ აშშ დოლარად შეაფასა; მაშინ როდესაც, 2 დღით ადრე ჩიქოვანმა დეპუტატებს უთხრა, რომ მხოლოდ ქარხანა 16 მილიონ დოლარამდე დაჯდა.

2021 წლის 12 აპრილს სპეციალური მმართველის მიერ ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და წიაღის ეროვნული სააგენტოსათვის გაგზავნის ყოველთვიურ ანგარიშში სპეციალურმა მმართველმა (წინა ანგარიშებში ყოველგვარი წინაპირობის არსებობის გარეშე) მიუთითა, რომ ჭიათურაში ტექნოლოგიური და ფინანსური შესაძლებლობიდან გამომდინარე ახალ გამამდიდრებელ ქარხანაზე აუქციონი გამოცხადდა. ანგარიშში აღნიშნული იყო: „მიმდინარე წლის 8 აპრილს გამოცხადდა აუქციონი, ახალი გერმანული ქარხნის „ოლ მინერალსის“ და ღურღუმელას შლამსაცავის რეალიზაციის თაობაზე. აუქციონის გამოცხადება განპირობებული იყო შემდეგი გარემოებებიდან გამომდინარე: ახალი გერმანული ქარხნის ექსპლუატაციის ეტაპზე დადგინდა მთელი რიგი ტექნიკური პრობლემები; მრავალი მცდელობის მიუხედავად გერმანულმა კომპანია „ოლ მინერალსმა“ ვერ შესძლო იმ ტექნოლოგიური მაჩვენებლების მიღწევა, რაც საპროექტო ეტაპზე იყო დაგეგმილი. მიუხედავად იმისა, რომ არაერთხელ გვქონდა მცდელობა არსებული ხარვეზების გამოსწორებისა, გერმანულმა კომპანიამ ვერ შესძლო მათი გამოსწორება, შესაბამისად, ტექნოლოგიური და ფინანსური გამოწვევების გადაჭრის მიზნით მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება აუქციონის გამოცხადების თაობაზე. აუქციონის გამოცხადებამდე არსებობდა შესაბამისი კომუნიკაცია კომპანიის დამფუძნებელთან. სააუქციონო პირობების მიხედვით მყიდველი ვალდებული ხდება სრულად შეასრულოს გარემოსდაცვითი სანებართვო პირობები.

სააუქციონო პირობების მიხედვით მყიდველი ვალდებული ხდება სრულად შეასრულოს გარემოსდაცვითი პირობები, მათ შორის:

- ქარხნის ოპერირებით წარმოშობილი შლამების ტრანსპორტირება შლამ საზიდი მიწების ინფრასტრუქტურით შლამ საცავამდე და უტილიზაციის პროცესის უზრუნველყოფა, აგრეთვე შეძენილი სარეალიზაციო ქონებისა და წინამდებარე პუნქტით გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის ოპერირებით წარმოქმნილი შლამების მდინარე ყვირილაში ჩადინების სრულად აღკვეთა, არაუგვიანეს 2022 წლის 30 ივნისამდე;
- ქარხნიდან შლამ საცავამდე შლამ საზიდი მიწებისა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოწყობა და შლამ საცავის რეაბილიტაცია, ექსპლუატაციაში გაშვება არაუგვიანეს 2022 წლის 30 ივნისამდე, ამასთან შლამ საზიდი მიწები ისეთი სახით უნდა იყოს მოწყობილი რომ საჭიროების შემთხვევაში ჰქონდეს შესაძლებლობა მასზე მიერთებულ იყოს სხვადასხვა ობიექტები“.

სპეციალური მმართველის ანგარიშში წარმოდგენილ ინფორმაციაზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს პირველად გაუჩნდა პრეტენზიები. 2021 წლის 15 აპრილის წერილით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა სპეციალურ მმართველს შეუსრულებელი ვალდებულებები შეახსენა და აუხსნა, რომ სანებართვო პირობები ახალი გამამდიდრებელი საწარმოს მშენებლობასთან ერთად მოქმედი ფაბრიკების, წინასწარ შედგენილი და შესაბამის სახელმწიფო ორგანოებთან შეთანხმებული პროექტის მიხედვით, დემონტაჟს ითვალისწინებს.

მინისტრის მოადგილემ სპეციალური მმართველს შეახსენა, რომ ჯერ კიდევ 2017-2020 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა ითვალისწინებდა „ახალი გამამდიდრებელი ქარხნის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაში გაშვებას“ და სპეციალური მმართველის 2018 წლის დეკემბრის ანგარიშში მითითებული იყო, რომ ახალი გამამდიდრებელი ფაბრიკის მშენებლობა დასრულებულია და ჭიათურის მუნიციპალიტეტმა ის ექსპლუატაციაშიც მიიღო 2018 წლის 31 დეკემბრის N51 2974 ბრძანებით.

რაც შეეხება შლამებისა და კუდების განთავსების საკითხს, სპეციალურ მმართველს განემარტა, რომ საწარმოზე გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით, საკითხი ჯერ გადაუწყვეტელი იყო და „ჯორჯიან მანგანუმს“ ვალდებულებად განესაზღვრა: „მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი შლამებისა და მყარი ნარჩენების საბოლოოდ განსათავსებლად რამდენიმე ალტერნატიული ტერიტორიის შერჩევა და გადაწყვეტილების მიღების მიზნით, როგორც საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან, ისე იმ ადმინისტრაციულ ორგანოებთან წარდგენა, რომელთა კომპეტენციის სფეროსაც განეკუთვნება გადაწყვეტილების მიღება. ტერიტორიების შერჩევისას გათვალისწინებული უნდა იყოს შლამებისა და მყარი ნარჩენების საბოლოო განთავსების ადგილამდე ტრანსპორტირებისათვის ალტერნატიული საშუალებების გამოყენების შესაძლებლობა. ალტერნატიულ ვარიანტებში ერთ-ერთ ალტერნატივად განხილული უნდა იყოს საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი მშრალი ნარჩენების ცალკე განთავსების შესაძლებლობა“.

სამინისტრომ სპეციალურ მმართველს, ასევე, შეახსენა 2017-2020 წლების გეგმით გათვალისწინებული და შეუსრულებელი და 2020-2023 წლების გეგმაში გადმოსული ვალდებულება: ყვირილაში დასაწყობებული აგლომერატის მოხვედრის აღკვეთის მიზნით სანაყაროს პერიმეტრზე წყალამრიდი არხების მოწყობის, ხოლო მდ. ყვირილას მხრიდან დამცავი კედლის მოწყობა.

წერილის დასკვნით ნაწილში კი აღნიშნული იყო: „ყოველი ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, თქვენ მიერ წარმოდგენილ ანგარიშში აღნიშნული საკითხების დაზუსტებამდე, სამინისტრო მოკლებულია შესაძლებლობას განიხილოს თქვენ მიერ შემოთავაზებული საკითხები“. სამინისტრომ ისიც კი ვერ გაბედა, რომ სპეციალური მმართველისათვის მოეთხოვა აუქციონის გაუქმება და მმართველის მიერ უკვე განხორციელებული ქმედებები „შემოთავაზებად“ წარმოაჩინა. შესაბამისად, სპეციალურმა მმართველმაც 2021 წლის 22 აპრილს (აუქციონის ბოლო დღეს) სამინისტროს ვრცელი წერილით¹⁸ უპასუხა, სადაც გამოთქმული პრეტენზიების უსაფუძვლობაზე და ქარხნისა და შლამსაცავის გაყიდვის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების სისწორეზე უთითებდა. წერილიდან ნათელი იყო, რომ ობიექტების გაყიდვა მყარად იყო გადაწყვეტილი. თუმცა, 22 აპრილს აუქციონი ჩაიშალა და უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამის ერთადერთი მიზეზი რადიო თავისუფლების ჟურნალისტური გამოძიების შედეგად ამბის გახმაურება იყო. უკვე 2 დღეში,

¹⁸ შპს ჯორჯიან მანგანუმის სპეციალური მმართველის, ნიკოლოზ ჩიქოვანის 2021 წლის 22 აპრილის #167 წერილი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეს, ნინო თანდილაშვილს

2021 წლის 24 აპრილს სპეციალური მმართველმა 2021 წლის აპრილში წარდგენილ ყოველთვიურ ანგარიშზე დამატებითი ინფორმაციის წარდგენის თაობაზე განცხადებით მიმართა სასამართლოს, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და წიაღის ეროვნულ სააგენტოს, რომელშიც აღნიშნული იყო: „აუქციონის გამოცხადება მიზნად ისახავდა ზოგადად პოტენციური კომერციული წინადადებების შეკრებას და იყო ბაზრის მოკვლევის მექანიზმი შესაძლო რეალიზაციასთან მიმართებით, თუ რამდენად დაინტერესდებოდა ბიზნესი სექტორი მსგავსი შეთავაზებით. აქვე დამატებით გაცნობებთ, რომ აუქციონი არ შედგა“.

ზესტაფონის ფერო

ჭიათურის მანგანუმის გამამდიდრებელი ფაბრიკებისა და წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის გარდა, ჯორჯიან მანგანუზის საწარმოო ციკლში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხანას. ქარხანამ ოპერირება გაცილებით ადრე (1933) დაიწყო, ვიდრე „გარემოსდაცვითი ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონი ამოქმედდებოდა. გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ კანონის თანახმად, საწარმოს ნებართვა 2010 წლის 1 იანვრამდე სამინისტროსთან შეთანხმებული გეგმის (პროგრამის) შესაბამისად უნდა მოეპოვებინა. თუმცა, დღეის მდგომარეობით საწარმოს ნებართვა არ გააჩნია. კანონის ურჩი და უხეში დარღვევის გამო საწარმო არაერთხელ დაჯარიმდა. შემოწმების მასალები შინაგან საქმეთა სამინისტროსაც გაეგზავნა სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნების გამო.

გაურკვეველი მიზეზის გამო, ზესტაფონის ფეროს ოპერირებისათვის კანონის მოთხოვნის შესაბამისად მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების უფლების მოპოვების ვალდებულება საერთოდ არ მოხვდა სპეციალური მმართველის გეგმაში. გეგმის თანახმად, სპეციალური მმართველი ვალდებული იყო 2019 წლის 1 ივნისამდე¹⁹ (და არა დაუყოვნებლივ) უზრუნველყო მხოლოდ ფეროშენადნობთა ქარხნის ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშის მომზადება.

შესაბამისად, სპეციალურმა მმართველმა მხოლოდ 2019 წლის 30 მაისს წარუდგინა ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნის მიმდინარე საქმიანობის ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიში მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მისაღებად და თავის ყოველთვიურ ანგარიშშიც მიუთითა ვალდებულების დროულად შესრულების თაობაზე. რაღა თქმა უნდა აქაც, არც სამინისტროს და არც სასამართლოს არ გასჩენია ზედმეტი კითხვები იმასთან დაკავშირებით, რეალურად როდის მოექცევა ზესტაფონის ქარხნის ოპერირება კანონის ჩარჩოებში და როდის ექნება საწარმოს საქმიანობის კანონიერად გაგრძელების უფლება.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ამ სიტუაციაში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ქმედებები. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 47-ე მუხლის თანახმად, სამინისტრო მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მისაღებად ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ატარებს ექსპერტიზას, რომლისთვისაც მინისტრის ბრძანებით იქმნება საექსპერტო კომისია. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის საჯარო განხილვისა და ეკოლოგიური ექსპერტიზის შედეგად, განცხადების რეგისტრაციიდან **არაუადრეს 50-ე კალენდარული დღისა და არაუგვიანეს მე-60**

¹⁹ საგულისხმოა, 2017 წლის 1 ივნისის პარლამენტის მიერ მიღებული გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის თანახმად, საწარმოებს რომელთა საქმიანობა 2015 წლის 1 ივნისამდე დაიწყო და რომლებსაც არ ჰქონდათ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა ან მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილება, 2019 წლის 1 ივნისამდე უნდა მიემართათ სამინისტროსთვის უფლების მოსაპოვებლად.

კალენდარული დღისა სამინისტრო იღებს მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილებას, რომელიც მტკიცდება მინისტრის ბრძანებით. თუმცა, სამინისტრომ მხოლოდ 2020 წლის 16 აპრილს (9 თვის შემდეგ) გამოაქვეყნა განცხადება 2019 წლის მაისში დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების შეწყვეტის თაობაზე. განცხადებაში აღნიშნული იყო: „შპს „ჯორჯიან მანგანუზის“ ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნის მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში, სამინისტროს წარმომადგენლების მიერ ფეროშენადნობთა ქარხანაში განხორციელებული მონიტორინგის შედეგად გამოიკვეთა მთელი რიგი საკითხები, რაც არ არის განხილული ეკოლოგიური აუდიტის ანგარიშსა და გარემოზე ზემოქმედების შემცირების ღონისძიებათა გეგმა-გრაფიკში, ან ძალზედ ზოგადია და საჭიროებს კონკრეტული გადაწყვეტის გზებისა და შესაბამისი დეტალური ღონისძიებების დოკუმენტში ასახვას. აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით, კომპანიას სამინისტროს შენიშვნები ეცნობა 2020 წლის 10 აპრილის N3788/01 წერილით²⁰“.

2021 წლის 10 აგვისტოს „ჯორჯიან მანგანუზმა“ წარმოადგინა კვლავ წარმოადგინა დოკუმენტაცია. თუმცა, კომპანიამ წარმოადგინა არა განახლებული ანგარიში, არამედ სამინისტროს შენიშვნების საპასუხოდ დამატებითი ინფორმაცია. სამინისტრომ საზოგადოებას ვადა ახალი და 2019 წლის მაისში გამოქვეყნებული დოკუმენტების შესაერთებლად და კომენტარებისთვის ერთი თვე მისცა. სამინისტროს არ ჩაუტარებია დოკუმენტების საჯარო განხილვა, როგორც ამას გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი ითხოვს. თუმცა, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ სამინისტროს მტკიცებით, სამინისტროში ახლაც მიმდინარეობს ადმინისტრაციული წარმოება შპს „ჯორჯიან მანგანუზის“ ზესტაფონში ფეროშენადნობთა ქარხნის მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მიზნით; შესაძლოა საჯარო განხილვა როდესმე მაინც ჩატარდეს

დარღვევებზე საჯარო უწყებების რეაგირება

სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოდან გამოთხოვილი დოკუმენტაციიდან ირკვევა, რომ 2020-2021 წლების განმავლობაში „ჯორჯიან მანგანუზი“ არაერთხელ დაჯარიმდა სააგენტოს მიერ გამოვლენილი დარღვევის გამო. კერძოდ:

1. 2020 წლის 27 აგვისტოს შუქრუთის ვაკე-ტყე N4 უბნის მადაროზე განხორციელებული ტექნიკური ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ 2020 წლის 24 აგვისტოს დაახლოებით 08:20 საათზე მომხდარი უბედური შემთხვევის შესახებ ობიექტის მფლობელის მიერ არ მომხდარა სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოსთვის დაუყოვნებლივ შეტყობინება. კანონის მოთხოვნის დარღვევისათვის „ჯორჯიან მანგანუზი“ დაჯარიმდა 1000 ლარით.
2. 2020 წლის 27 აგვისტოს შუქრუთის ვაკე-ტყე N4 უბნის მადაროზე განხორციელებული ტექნიკური ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ N3 და N4 შტოლნების პირველი გამკვეთი, რომლის გამოყენებაც არ ხდებოდა, არ იყო იზოლირებული (ამოფიცრული). აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების დარღვევას, რაც განეკუთვნება II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. აღნიშნული პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირებისას, ასევე გამოვლინდა, რომ მადაროში, ჰაერის გაზომვის ადგილებში არ იყო სპეციალური დაფა, რომელზეც უნდა ჩაიწეროს გაზომვის თარიღი, გვირაბის განივი და ჰაერის ჭავლის სიჩქარე. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების

²⁰ [გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2020 წლის 10 აპრილის N3788/01 წერილი](#)

წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ამავე ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ საზიდ შტოლნაში სანგრევიდან 10 მეტრში გვირაბის გამაგრება არ იყო განხორციელებული მაღაროს ტექნიკური ხელმძღვანელის მიერ დამტკიცებული პროექტის მოთხოვნების შესაბამისად. კერძოდ, 3 გრძივ მეტრზე დაზიანებული იყო ხის არასრული ჩარჩოები. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ასევე, გამოვლინდა 8 მსგავსი ტიპის შეუსაბამობა, კერძოდ: არ იყო ამოყორილი წარმოქმნილი სიცარიელე შემდეგ ადგილებში: საზიდი შტოლნის შესასვლელიდან 10 მეტრში გვირაბის სამაგრის უკან, საზიდი შტოლნის 3კ 5-დან 10 მეტრში გვირაბის სამაგრის უკან, N3 და N4 შტოლნების მეორე გამკვეთის შესასვლელიდან 15 მეტრში გვირაბის სამაგრის უკან, საზიდი შტოლნის მესამე გამკვეთთან გვირაბის სამაგრის უკან, სავენტილაციო შტოლნაში მე-2 გამკვეთთან გვირაბის სამაგრის უკან, სავენტილაციო შტოლნაში 3კ- 2-თან, 3კ 6-თან, 3კ 7-თან გვირაბის სამაგრის უკან. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. საბოლოოდ, შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“ ჯამში 1275 ლარით დაჯარიმდა.

3. 2020 წლის 28 ითხვისის (ზ. პატარიძის) სახელობის მაღაროზე განხორციელებული ტექნიკური ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ N2 უბნის მთავარ საპანელე შტრეკში N1 პიკეტსა და N3 პიკეტს შორის გვირაბი არ იყო გამაგრებული მაღაროს ტექნიკური ხელმძღვანელის მიერ დამტკიცებული პროექტის მოთხოვნათა შესაბამისად, შესაცვლელია სპეც. პროფილის დეფორმირებული ჩარჩოები. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ამავე ინსპექტირებისას გამოვლინდა 2 მსგავსი ტიპის: N20 შტრეკში და N2 უბნის N33 შტრეკში სავენტილაციო კარი არ იყო მოწყობილი სტანდარტის შესაბამისად. სავენტილაციო კარები არ იყო ჰაერგაუმტარი შესრულების. ადგილი ჰქონდა ჰაერის ზენორმატიულ დანაკარგებს და საჭიროებდა რემონტს, რაც წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ტექნიკური ინსპექტირებისას, ასევე გამოვლინდა, რომ N2 უბნის N38 შტრეკში სალიანდაგე მეურნეობა არ იყო მოწყობილი სტანდარტის შესაბამისად. კერძოდ, საისრე გადაწყვანზე არ იყო გადამრთველი ბერკეტი, რაც წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ყოველი აღნიშნულისათვის „ჯორჯიან მანგანუზი“ 3825 ლარით დაჯარიმდა.
4. 2020 წლის 29 ოქტომბერს შუქრუთის ვაკე-ტყე N4 უბნის მაღაროზე განხორციელებული ტექნიკური ინსპექტირებისას გამოვლინდა 2 მსგავსი ტიპის შეუსაბამობა, კერძოდ, N4 სავენტილაციო შტოლნაში N7 და N8 პიკეტებთან, გვირაბის სამაგრის უკან წარმოქმნილი სიცარიელე არ არის ამოყორილი, რაც წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. „ჯორჯიან მანგანუზი“ 225 ლარით დაჯარიმდა. სააგენტოს 2020 წლის 25 სექტემბრის Nდად-216/09 დადგენილებით შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“ დაჯარიმდა 1000 ლარით უბედური შემთხვევის შესახებ 24 საათის განმავლობაში სააგენტოსთვის შეუტყობინებლობისათვის. დადგენილებით „ჯორჯიან მანგანუზს“ დაევალა დაკისრებული ჯარიმის დადგენილების ჩაბარებიდან 30 დღის ვადაში გადახდა, რაც ჯორჯიან მანგანუზმა არ შეასრულა. ამიტომ ჯორჯიან მანგანუზი გასამმაგებული ოდენობით - 3000 ლარით დაჯარიმდა.
5. 2020 წლის 25 სექტემბრის Nდად-217/09 დადგენილებით „ჯორჯიან მანგანუზი“ დაჯარიმდა 1275 ლარით. დადგენილებით კომპანიას დაევალა დაკისრებული ჯარიმის 30 დღის ვადაში გადახდა, რაც არ შეასრულა და ამისთვის გასამმაგებული ოდენობით - 3825 ლარით დაჯარიმდა. გასამმაგებული ოდენობის 30 დღის ვადაში გადაუხდელობის გამო, ჯარიმა კიდევ ერთხელ

გასამაგდა და 11475 ლარი შეადგინა. სააგენტოს მიერ 2021 წლის 2 აპრილს განხორციელებული პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირებისას დადგინდა, რომ ითხვისის (ზ. პატარაძის) სახელობის მაღაროზე დაფიქსირდა 9 (ცხრა) შეუსაბამობა, კერძოდ: N1 უბნის N12 შტრეკის N2 პიკეტთან, N1 უბნის N12 შტრეკის N7 პიკეტთან და N1 უბნის N12 შტრეკის N13 პიკეტთან გაწყვეტილი იყო ელექტრული წინაღობის შემამცირებელი მართებლები. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების დარღვევას, რაც განეკუთვნება I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ამავე ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ N1 უბნის N12 შტრეკის N21 პიკეტთან სალიანდაგე მუხრნეობა არ იყო მოწყობილი სტანდარტის შესაბამისად, კერძოდ, საისრე გადამყვანს არ ჰქონდა მდგომარეობის მაფიქსირებელი ელემენტი. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ასევე, გამოვლინდა რომ N1 უბნის N12 შტრეკის N25 პიკეტთან რელსის თავიდან საკონტაქტო სადენის დაკიდების სიმაღლე არ შეესაბამება სტანდარტის მოთხოვნებს. კერძოდ, სიმაღლე საკონტაქტო ხაზსა და რელსის თავს შორის შეადგენდა 1.65 მ-ს, ნაცვლად 1.8 მ-სა. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. ამავე ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ N12 შტრეკის N27 პიკეტთან საკონტაქტო სადენის დამჭიმები არ შეესაბამებოდა სტანდარტის 321-ე პარაგრაფის მოთხოვნებს, კერძოდ საკონტაქტო სადენი გვირაბში არ იყო დაკიდებული გამჭიმებზე ორივე მხრიდან (სადენი იყო დაკიდებული ერთ დამჭიმზე). აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. გამოვლინდა, რომ N1 უბნის N16 შტრეკის შესასვლელიდან 5მ-ში დარღვეული სამაგრი ჩარჩო არ იყო აღდგენილი, კერძოდ დეფორმირებული იყო სამაგრის 5 უღელი. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. გამოვლინდა, რომ მაღაროს საელმავლო ზიდვა არ ხორციელდება სტანდარტის შესაბამისად, კერძოდ მოძრავი შემადგენლობის ბოლო ვაგონზე არ იყენებდნენ წითელი შუქის სიგნალს. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას; გამოვლინდა რომ N1 უბნის ჩიხური გვირაბის (სპირაჯოს) განიავება არ წარმოებდა სტანდარტის 148-ე პარაგრაფის მოთხოვნათა შესაბამისად, კერძოდ სავენტილაციო მილის ბოლო სანგრევს ნაცვლად დასაშვები 10 მ-ისა ჩამორჩება 20 მ -ზე. აღნიშნული განეკუთვნება არაარსებით შეუსაბამობას. ყოველივე აღნიშნულისათვის „ჯორჯიან მანგანუმი“ დაჯარიმდა 1500 ლარით.

6. სააგენტოს მიერ 2021 წლის 22 ივნისს განხორციელებული ტექნიკური ინსპექტირებისას გამოვლინდა, რომ ითხვისის (ზ. პატარაძის) სახელობის მაღაროზე, დაფიქსირდა 8 (რვა) შეუსაბამობა. კერძოდ: № 7 ელმავალს (რომელიც აწარმოებდა ხე-მასალის გადაზიდვას) არ აქვს ხმოვანი სიგნალი, შესაბამისად სარკინიგზო შემადგენლობის მოძრაობის დაწყების წინ არ ხდება ხმოვანი სიგნალის მიცემა. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. გამოვლინდა, რომ № 1 უბნის N15 სანგრევში მომუშავე მტვირთავ მანქანაზე (ПНМ-5) ჯაჭვური გადაცემის მოძრავი ნაწილი არ არის დამცავი ზღუდარით შემოღობილი. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. გამოვლინდა რომ N1 უბანში ჰაერის გაზომვის ადგილებში (საწმენდი და ჩიხური გვირაბის, შემავალ და გამომავალ ჭავლზე) არ არის განთავსებული სპეციალური დაფები სადაც უნდა ჩაიწეროს გაზომვის თარიღი, გვირაბის განივი კვეთის ფართობი, ჰაერის საანგარიშო და ფაქტიური ხარჯი და ჰაერის ჭავლის სიჩქარე. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებით შეუსაბამობას; გამოვლინდა რომ მაღაროს საელმავლო ზიდვა არ ხორციელდება სტანდარტის მოთხოვნათა შესაბამისად, კერძოდ N1 უბანში სამანევრო N3 ელმავალს არ გააჩნია უკანა მანათობელი ფარი და გაუმართავია მართვის (კონტოლერის) ელექტრო მოწყობილობა. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების დარღვევას, რაც განეკუთვნება II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას;

ინსპექტირებისას, გამოვლინდა რომ მთავარ საზიდ შტოლნაში N12 პიკეტიდან N19 პიკეტამდე კონტაქტური ზიდვისას ელექტრული წინააღმდეგობის შესამცირებლად ლიანდაგებზე რიგ ადგილებში არ არის დაყენებული, ზოგან კი გაწყვეტილია მაერთებლები - უსაფრთხოების წესების I ხარისხის არსებითი შეუსაბამობა. გამოვლინდა რომ № 1 უბნის № 12 შტრეკში № 3, N4 და № 5 პიკეტებს შორის გვირაბის მრუდხაზოვან მონაკვეთში, საკონტაქტო სადენის ჩამოკიდების ადგილებს შორის არსებული მანძილები არ შეესაბამება სტანდარტის მოთხოვნას. კერძოდ, აღემატება დასაშვებ 3 მეტრს - II ხარისხის არსებითი შეუსაბამობა. ასევე, გამოვლინდა რომ N1 უბნის, N16 შტრეკში საკონტაქტო სადენის დამჭიმები არ არის იზოლირებული ორივე მხრიდან, კერძოდ ორი იზოლატორის ნაცვალ აქვს მხოლოდ ერთი. აღნიშნული წარმოადგენს უსაფრთხოების წესების II ხარისხის არსებით შეუსაბამობას. N1 უბნის, N16 შტრეკის სანგრევში საბურღი დაზგის კაბელი გადაბმულია ვულკანიზაციის გარეშე - უსაფრთხოების წესების II ხარისხის არსებითი შეუსაბამობა. შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“ ჯამში 1800 ლარით დაჯარიმდა.

7. სააგენტოს მიერ 2021 წლის 19 აგვისტოს განხორციელებული ტექნიკური ინსპექტირებისას დაფიქსირდა, რომ „ბუხრაშვილების“ მადაროზე ობიექტის მფლობელს არ ჰქონდა ჩატარებული საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ობიექტის პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება. შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“ დაჯარიმდა 2000 ლარით.

2019 წლის ოქტომბერში მწვანე ალტერნატივას თანამშრომლებმა ქ. ჭიათურასა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფლებში (მერევი, მღვიმევი, ზედა რგანი, რგანი და დარკვეთი) საველე გასვლისას²¹ წიაღით სარგებლობისას კანონდარღვევის არაერთი ფაქტი აღმოვაჩინეთ, რომლის შესახებაც დაუყოვნებლივ ვაცნობეთ წიაღის ეროვნულ სააგენტოს და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მოვითხოვეთ მათი კომპეტენციის ფარგლებში საკითხზე რეაგირება.

ჩვენს მიმართვაში ვუთითებდით, რომ ვერცერთ სოფელში ვერ ვნახეთ კანონის მოთხოვნების შესაბამისად მოხსნილი და დასაწყობებული მიწის ნაყოფიერი ფენა; დავაფიქსირეთ წიაღის მოპოვების კარიერების უსაფრთხოების დაუცველობის არაერთი საგანგაშო შემთხვევა - როდესაც ადამიანებს (მათ შორის ბავშვებს) და მათ საკუთრებაში არსებულ საქონელს თავისუფლად შეუძლია კარიერზე გადაადგილება; მეტიც, ხშირ შემთხვევაში კარიერი მოსახლეების ეზოებშია (ადამიანების იქ ცხოვრების პირობებში) შეჭრილი; ასევე, დავაფიქსირეთ ტყით დაფარული ტერიტორიის ხე-მცენარეებიანად მოჭრის შემთხვევები.

²¹ [საველე გასვლის ანგარიში, მწვანე ალტერნატივა, ოქტომბერი 2019](#). ანგარიშში აღწერილია ქ. ჭიათურასა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფლებში (მერევი, მღვიმევი, ზედა რგანი, რგანი და დარკვეთი) მანგანუმის მოპოვების შედეგად გარემოსა და ადამიანებისათვის მიყენებული ზიანი.

მიმართვიდან ერთი თვის შემდეგ მივიღეთ წიაღის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მაია ზავრაშვილის წერილი, რომლითაც ის დაგვპირდა, რომ თუკი სააგენტო როდესმე შეამოწმებდა ლიცენზიის პირობების შესრულების მდგომარეობას, შედეგებს დაუყოვნებლივ გვაცნობებდნენ.

წიაღის ეროვნული სააგენტოსაგან განსხვავებით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ საერთოდ არ ჩათვალა საჭირო მიმართვაზე პასუხი გაეცა. მხოლოდ საჩივარზე რეაგირების შესახებ საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნის შემდეგ სამინისტროდან მივიღეთ შემდეგი განმარტება:

როგორც თქვენთვის ცნობილია, ქიათურის მუნიციპალიტეტში მანგანუმის მოპოვების შედეგად წარმოქმნილი პირობების დარღვევების მიზნით, სახელმწიფოს მიერ გატარდა შესაბამისი ღონისძიებები, კერძოდ: შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“-ს მხრიდან სალიცენზიო საწარმოო პირობების დარღვევის გამო, „ლიცენზიებისა და წებარტების შესახებ“ საქართველოს კანონის 22-ე მუხლის მე-14 პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს და სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს 2017 წლის 10 მაისის შუამდგომლობის საფუძველზე, 2017 წლის 11 მაისის თბილისის საქალაქო სასამართლოს განჩინებით (საქმე #3/3381-17), შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“ დადგინდა სპეციალური მართვის რეჟიმი და 3 წლის ვადით დაინიშნა სპეციალური მმართველი, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს სალიცენზიო საწარმოო პირობების შესრულება.

ამასთან, შემუშავდა შესასრულებელ ღონისძიებათა დროში განერილი გეგმა, რომელიც დაშტკიცდა სასამართლოს მიერ. აღნიშნული გეგმის ფარგლებში, შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“-ს სპეციალური მმართველი განხორციელებული საქმიანობის შესახებ ყოველთვიურ ანგარიშებს დასამტკიცებლად წარადგენს სასამართლოში.

სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოს მიერ, მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, სალიცენზიო პირობების შესრულების მდგომარეობის დათვალიერება/შეხვედრის შემთხვევაში, შედეგები გეცნობებათ დაუყოვნებლივ.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, მიმდინარე წლის 5 დეკემბრის შემოსული ოქვენი #04/09/03-69 წერილის პასუხად გაცნობებით, რომ „გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში შეტანილი ცვლილების საფუძველზე, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი 2017 წლის 15 დეკემბრიდან აღარ არის უფლებამოსილი განახორციელოს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების (წიაღით სარგებლობის) ლიცენზიების პირობების სახელმწიფო კონტროლი. ამასთან, „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის 31-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - წიაღის ეროვნული სააგენტო წარმოადგენს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების (წიაღით სარგებლობის) ლიცენზიების პირობების შესრულებაზე მაკონტროლებელ ადმინისტრაციულ ორგანოს.

შესაბამისად, კომპანიაზე „ჯორჯიან მანგანუმი“ ქიათურისა და სამხერის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე გაცემული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების №100330 ლიცენზიის პირობების კონტროლი, მათ შორის საბადოს დამუშავებასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესრულების კონტროლი არ წარმოადგენს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის კომპეტენციას.

ამასთან, 2019 წლის განმავლობაში, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის კომპეტენციის ფარგლებში, ქიათურის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გამოვლენილია მანგანუმის უკანონო მოპოვებისა და წიაღის დეგრადაცია/გაუფარვისების 9 სამართალდარღვევის ფაქტი. აქედან, ოთხი პირის მიმართ შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი, ხუთი ფაქტთან დაკავშირებით მასალები შესაბამისი რეაგირების მიზნით, გადაგზავნილია დასავლეთ საქართველოს საოლქო პროკურატურაში.

საგულისხმოა, რომ საჩივრით ჩვენ არ ვითხოვდით ჯორჯიან მანგანუმის ლიცენზიის პირობების კონტროლს, ჩვენ ვითხოვდით სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში ქიათურაში მანგანუმის მოპოვების პრაქტიკის შესწავლას და კანონით გათვალისწინებული ზომების მიღებას - რაც, როგორც სამინისტროს წერილიდანვე ირკვევა, არაერთხელ განუხორციელებია

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი 2019 წლის განმავლობაში.

წიაღის ეროვნული სააგენტოდან ჯორჯიან მანგანუმთან დაკავშირებით 2021 წლის განმავლობაში შექმნილი დოკუმენტაციის ანალიზისას, კიდევ უფრო შემამოფოთებელ პრაქტიკას გადავაწყდით. აღმოჩნდა, რომ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტში მოქალაქეების მიერ წარდგენილი (მათ შორის ცხელ ხაზზე შესული) საჩივრები, სადაც კომპანიის საქმიანობით დაზარალებული მოქალაქეები სახელმწიფო უწყებას კანონდარღვევაზე რეაგირებას სთხოვენ სპეციალურ მმართველს ეგზავნება რეაგირებისათვის. იგივე ხდება წიაღის ეროვნულ სააგენტოში წარდგენილ საჩივრებთან დაკავშირებით.

წიაღის ეროვნული სააგენტოსა და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ ქიათურასა და სამხერის რაიონებში მანგანუმის მოპოვების სრულიად ლესტრუქციული პრაქტიკის შემოწმებისაგან თავის არიდებისა და ჯორჯიან მანგანუმისათვის წიაღით სარგებლობის უკონტროლოდ და დაუბრკოლებლად მოპოვებისათვის კომფორტული პირობების შექმნის ერთადერთი მიზეზი შეიძლება

იყოს მაღალი თანამდებობის პირების არაფორმალური მითითება. ამდენად, მიგვაჩნია, რომ აღწერილი მდგომარეობა **ელიტური კორუფციის** თვალსაჩინო გამოვლინებაა.

რა ინფორმაციას აწვდის საზოგადოებას კომპანია

ჯორჯიან მანგანუზს, რომელიც ყოფილ ჭიათურმანგანუმს და ზესტაფონის ფეროშენადნობ ქარხანას აერთიანებს და არის შპს „ვარციხე 2005“-ის მფლობელი, აქვს ვებ-გვერდი <https://gm.ge/>. ვებ-გვერდზე წარმოდგენილია ზოგადი ინფორმაცია კომპანიების შესახებ და კომპანიების მმართველი გუნდის წევრების - 'ტოპ მენეჯმენტის' შესახებ, როგორც ეს ვებ-გვერდზეა მითითებული.

ვებ-გვერდზე არ არის ინფორმაცია საწარმოში სპეციალური მართვის რეჟიმის, სპეციალური მართვის რეჟიმით გათვალისწინებული გეგმის და მისი შესრულების მდგომარეობის შესახებ. თუმცა, არის ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე წარმოდგენილი ინფორმაცია სპეციალური მმართველის ბიოგრაფიის შესახებ. განსაკუთრებით ორიგინალურად არის წარმოდგენილი სპეციალური მმართველის ბიოგრაფიის ის ნაწილი, როდესაც ნიკოლოზ ჩიქოვანი ფეროში ფინანსურ დარღვევებთან და წილების განაწილებასთან დაკავშირებული ერთ-ერთი ყველაზე ხმაურიანი სკანდალის აქტიური მონაწილე იყო. ბიოგრაფიაში აღნიშნულია: „2003-2007 წწ. ნ.ჩიქოვანი იყო ზესტაფონის გ. ნიკოლაძის სახელობის ფეროშენადნობთა ქარხნის დირექტორი, აქტიურად იყო ჩაბმული ზესტაფონის ცხოვრების ფერხულში. გახლავთ უამრავი კულტურული, სოციალური, ეკოლოგიური, ბიზნეს და საქველმოქმედო პროექტის ინიციატორი და სულის ჩამდგმელი. პარალელურად ხელს უწყობდა და უწყობს ზესტაფონის განვითარებას, მოქალაქეების ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებას“.

ჯორჯიან მანგანუზის საკუთრებაში არსებული საწარმოების გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის და/ან ლიცენზიის შესახებ ინფორმაცია და/ან თავად დოკუმენტები არ არის ხელმისაწვდომი კომპანიის ვებ-გვერდზე. ასევე, არ არის ხელმისაწვდომი ჯორჯიან მანგანუზის საქმიანობის ზეგავლენის ქვეშ მცხოვრები ადამიანების ჯანმრთელობაზე და სოციალურ მდგომარეობაზე გავლენის, ამ გავლენის შემსუბუქებისათვის გათვალისწინებული ქმედებების და/ან გარემოს მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია.

ვებ-გვერდზე არ არის წარმოდგენილი რაიმე სახის რჩევები ან მითითებები მოსახლეობისთვის კომპანიის მიერ წარმოებული სამუშაოების შესახებ. არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია, თუ როგორ უნდა მოიქცეს საწარმოების საქმიანობის ზეგავლენის ქვეშ მოქცეული მოქალაქე პრობლემური საკითხის მოგვარებისათვის, ვის უნდა მიმართოს საწარმოს საქმიანობის შედეგად დაზარალების შემთხვევაში. **კომპანიის ვებ-გვერდზე არ არის წარმოდგენილი ე.წ. „ცხელი ხაზის“ ნომერი**, რომელიც სპეციალური მმართველის პირველივე ანგარიშის თანახმად, ჯერ კიდევ 2017 წლის ივლისში შექმნა და „საშუალებას აძლევს ნებისმიერ პირს ეკოლოგიური დარღვევების არსებობის შემთხვევაში აცნობოს ხსენებულის თაობაზე ეკოლოგიურ სამსახურს, რომელიც თავის მხრივ მოახდენს რეაგირებას დარღვევაზე“.

საინტერესოა, რომ კანონის მკაცრი მოთხოვნის მიუხედავად შპს „ჯორჯიან მანგანუზის“ ფინანსური და მმართველობითი ანგარიშგების ამსახველი დოკუმენტები არ არის წარდგენილი ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურში და შესაბამისად, არ არის ხელმისაწვდომი სამსახურის ვებ-გვერდზე (<https://reportal.ge>). სამსახურის მიერ მწვანე

ალტერნატივასათვის მიწოდებული განმარტების²² თანახმად, „შპს „ჯორჯიან მანგანუზი“-ს (ს/კ 230085797, შემდგომ - სუბიექტი) მიერ, 2017, 2018 და 2019 წლების 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდებისთვის შესრულებული არ არის „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდგომ - კანონი) მე-9 მუხლის მე-2 პუნქტის მოთხოვნა, რომლის მიხედვითაც „სუბიექტი (გარდა არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირისა) ვალდებულია მისთვის ამ კანონით დადგენილი ფინანსური ანგარიშგება (მათ შორის, კონსოლიდირებული ანგარიშგება), მმართველობის ანგარიშგება (მათ შორის, კონსოლიდირებული ანგარიშგება), სახელმწიფოს მიმართ განხორციელებული გადახდების შესახებ ანგარიშგება და ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში აუდიტორული დასკვნა ერთად, დაუყოვნებლივ, მაგრამ არაუგვიანეს საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1 ოქტომბრისა, წარუდგინოს სამსახურს მის მიერ დადგენილი წესით.“

აღნიშნულიდან გამომდინარე, 2017 და 2018 წლების 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდისთვის გათვალისწინებული ვალდებულებების შეუსრულებლობისათვის, სამსახურმა სუბიექტის მიმართ გამოიყენა კანონით განსაზღვრული პასუხისმგებლობის ყველა ზომა და წერილობითი გაფრთხილების მოთხოვნების შეუსრულებლობის გამო, თითოეულ წელს დამოუკიდებლად, სუბიექტი დაჯარიმდა 10 000 ლარით. ხოლო აღნიშნული მოთხოვნის შეუსრულებლობამ, ასევე, თითოეული წლისთვის დამოუკიდებლად, გამოიწვია სუბიექტისთვის სანქციის სახით ორმაგი ჯარიმის დაკისრება - 20 000 ლარის ოდენობით“.

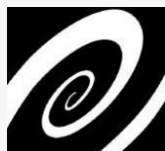
სამსახურის განმარტებითვე, 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდისთვის კანონის მე-9 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნის შეუსრულებლობის გამო კომპანიას მიღებული ჰქონდა წერილობითი გაფრთხილება. თუმცა, დღესაც კომპანიის ანგარიშები არ არის ხელმისაწვდომი ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ვებ-გვერდზე.

²² ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის 2021 წლის 31 მარტის N 16/40228 წერილი.

2015 წლიდან „მწვანე ალტერნატივა“ გამოსცემს პერიოდულ ანგარიშს „გარემოს მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შესახებ საქართველოში“. გარემოს მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის განხილვისას ვაფასებთ ე.წ. მსხვილი დამბინძურებლების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მდგომარეობას და ვამზადებთ საქმიანობის მასშტაბითა და გარემოსა და ადამიანების ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების თვალსაზრისით ოთხი გამორჩეული საწარმოს პროფილს. ესენია: არემჩი, ჯორჯიან მანგანუზი, საქნახშირი და ჰაიდელბერგცემენტი.

ეს დოკუმენტი ჯორჯიან მანგანუზის შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მდგომარეობას აღწერს.

THE SIGRID RAUSING TRUST

დოკუმენტი გამოცემულია ღია საზოგადოების ფონდების ქსელისა და Sigrid Rausing Trust-ის ფინანსური მხარდაჭერით.

ანგარიშის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელია მწვანე ალტერნატივა და ის არავითარ შემთხვევაში არ გამოხატავს ღია საზოგადოების ფონდების ქსელისა და Sigrid Rausing Trust-ის შეხედულებებს.

მწვანე ალტერნატივა

ავტორი: ნინო გუჯარაიძე

© მწვანე ალტერნატივა, 2022

თბილისი, 0179,
ფალიაშვილის ქ. #39ბ, IV სართული
ტელ.: 222 38 74
GREENALT@GREENALT.ORG
WWW.GREENALT.ORG